ANT

OLAĞANÜSTÜ TİP KONGRESİ TAFSİLATI VE DEĞERLENDİRMESİ

Haftalık Dergi • 7 Ocak 1969 • Sayı: 106 • 125 Kuruş

TÜRKİYE SOLU İÇİN YENİ DÖNEM

"MONTAJ SANAYİİNE HAYIR" YÜRÜYÜŞÜ

HAFTANIN NOTLARI

FKF Kongresi

FKF Üçüncü Genel Kongresi İstanbul'da Aksaray Küçük Opera Tiyatrosu'nda çalışmalarına başlamıştır. Kongre, istiklal marşından sonra, geçen yıl anti - emperyalist mücadelede şehit düşen FKF üyesi Vedat Demircioğlu ve Atalay Savaş'a saygı duruşunda bulunmuştur. Kongre başkanlığı seçiminden sonra gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmiş, merkez ve sekreterlik kurullarının faaliyet raporları okunmuştur. Sosyalist gençliğin yeni dönemdeki eylemlerinin saptanması bakımından büyük önem taşıyan FKF Kongresi dergimiz bağlandığı sırada devam etmekte olduğundan, kongre ile ilgili geniş tafsilatı okurlarımıza gelecek sayımızda sunacağız.

29 aralık

Gecekondu yolsuzluğu

■ İstanbul Belediyesi müfettişleri, gecekondu arsalarının rüşvetle satıldığını tesbit etmişler ve olaya elkoymuşlardır. Başta gecekondu müdür yardımcısı olmak üzere belediyedeki yetkililere işten el çektirilmiştir. Halen yürütülmekte olan soruşturmada, Mecidiyeköy ve Taşlıtarla gibi bazı gecekondu bölgelerindeki 10 binden fazla arsanın usulsüz olarak «gecekondu arsası» diye 500 - 600 Lira'ya satıldığı, arsalarını genişletmek isteyenlerden de bin liraya kadar hava parası alındığı anlaşılmaktadır. Bu arsada gecekondu parsellerinin 60 - 100 metrekare arasında olması gerekirken, bin metrekareye kadar çıkarıldığı görülmüştür. Öte yandan, İmar ve İskân Bakanı Haldun Menteşeoğlu'nun başkanlığında belediyede yapılan toplantıda gecekondu bölgesinde yapılacak evler için, mesken kredisi olarak 150 milyon liralık ödenek ayrılması kararlaştırılmıştır. Yetkililer, gecekondu arsalarının sahiplerine 10 liradan satılması ve bu paranın 20 yılda tahsil edilmesi halinde bu bölgelerin ıslahı için 100-130 milyon lira gelir sağlanacağını ve gecekondu sahiplerine modern daireler verilebileceğini ileri sürmektedirler.

CIA güçleniyor

■ Amerika'nın ünlü gazetelerinden Heral Tribune, CIA'nın Başkan Nixon yönetimi sırasında yeniden güç kazanacağını bildirmiştir. Amerikan gazetesine göre, geçmişte Guatemala'da hükûmet deviren, İran'da Başbakan Musaddık'ı düşürmeyi başaran, Endonezya'da Sukarno'nun uzaklaşmasına çalışan, Domuzlar Körfezi fiyaskosunu ve bunlara benzer gizli oyunları planlayan CIA'nın «Görünmeyen Hükûmet» olduğu yolundaki görüş, son zamanlarda eski etkisini yitirmişti. «Gizli harekât» ve «bilgi toplama» bölümlerinden meydana gelen CIA'nın yaptığı işlere karşı yetkililerin yeniden güven duymağa başladıkları belirtilmektedir. Gizli Harekat Bölümü Başkanı ve Müdür Yardımcısı ünvanı altında planlamalar yapan Thomas Karamessines ile «bilgi toplama» bölümü başkanı Jack Smith'in ve CIA Başkanı Helms'in tam yetkiyle «görünmeyen hükûmet» olarak çalışacakları anlaşılmaktadır.

Özel okullar

■ Bütçe - Plan Karma Komisyonu'nda Milli Eğitim Bakanlığı bütçesi görüşülürken özel yüksek okullar üzerinde de durulmuş ve «kontrolu imkânı olmasına rağmen bu okullarda para ile diploma dağıtıldığı», bunların anayasaya aykırı olduğu belirtilmiştir. Tenkitler sırasında eğitimimizin en önemli meselesinin çok sayıda okul açmak değil, yeterli eğitimi yapacak okul açmak olduğu, kıyım yüzünden mevcut okullara yeter sayıda öğretmen bulunamadığı belirtilmiş, bakanlığın üniversite mezunlarına iş bulmadığı, hattâ öğretmenlik bile vermediği ifade edilmiştir.

30 aralık

Grizu infilakı

■ Ereğli Kömür İşletmesi'nin Kozlu üretim bölgesindeki Uzun Mehmet Ocağı'nda meydana gelen grizu infilaki sonucunda beş işçi ölmüştür. Deniz seviyesinden 425 metre derinlikteki ocakta vuku bulan patlamanın, dinamit ateşlemesinden ileri geldiği anlaşılmıştır. Kazada üç kişinin yaralandığı, ikisinin de kaybolduğu belirtilmektedir. Küçük zam istekleri için işçileri kurşunlatan iktidarların, işçilerin can güvenliği için hiçbir tedbir almadıkları, sık sık vuku bulan bu çeşit kazalarla meydana çıkmaktadır.

İsrail'in baskını

■ İsrail Havayolları'na ait bir uçağın Arap komandoları tarafından Atina'da bir suikaste uğraması üzerine İsrail komandoları Beyrut Hava Alanı'nı basmıştır. Beyrut Hava Alanı'nda bulunan uçakları ateşe veren İsrail komandoları, Ortadoğu Hava Yolları'na ait on uçağı tamamen tahrip etmiş, hangarları yakmışlardır. Baskın, Moskova Radyosu tarafından «İsrail askerlerinin Ortadoğu'daki küstahça yeni bir tahriki» olarak nitelendirilmiş, Washington da olayı protesto etmiştir. Türkiye'de ise Başbakan Demirel gazetecilerin bir sorusu üzerine «Dünyanın polisi biz miyiz? Bize düşen bir taahhüt var mı?» derken Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü «Tecavüzî hareket, Türkiye'de esef ve endişeyle karşılanmıştır» demiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Kurulu da Lübnan'ın çağrısı üzerine toplanarak İsrail'i takbih etmiş, Lübnan'a tazminat ödemesi gerektiğini belirtmiştir.

İhraç edilemedi

■ Malatya AP İl Merkezi'ni işgal eden Hamido namıyla maruf Malatya Milletvekili Hamit Fendoğlu, AP Ortak Haysiyet Divanı tarafından partiden ihraç edilememiştir. Divan, Hamido'ya, «teşkilat başkanının emrine itaat etmediği ve bu nedenle hiyerarşiyi zedelediği» gerekçesiyle tenbih cezası verilmesini kararlaştırmıştır.

31 aralık

Alkılıç'a baskı

■ Bütün dünya aydınları, hukukçuları ve emekçileri tarafından mahkûmiyeti protesto edilen Şadi Alkılıç'a ekonomik baskılar da yapıldığını geçen sayımızda belirtmiştik. Nitekim Sağlık Bakanlığı'nın 19 Ekim 1967 tarihli yazısında «24 sene 3 ay 25 günlük» tekaüde tabi hizmeti olduğu belirtilen Alkılıç'a, cezaevine girdikten sonra aynı bakanlığın 18 Aralık 1968 tarihli yazısında hizmetinin «24 sene 5 gün» olduğu bildirilmiştir. Bakanlığın kendi kendini tekzip eden bu tutumu ile Alkılıç'ı emeklilik hakkından mahrum etmek için şimdi de idari ve ekonomik baskılara girişildiği anlaşılmaktadır. Alkılıç'ı hapsetmekle Türkiye demokrasisi hakkında dünyaya yeterli kanıyı veren yöneticiler», tamamen bir skandala ve keyfiliğe yol açan idari kararlarıyla Türkiye'nin idari mekanizmasına da mükemmel bir örnek vermişlerdir.

TÖS'e dava

■ TÖS'ün eylül ayında düzenlediği Devrimci Eğitim Şûrası'ndaki konuşmalarda «siyaset yapıldığı»nı ileri süren Ankara Savcılığı, TÖS ve konuşmacılar için açtığı soruşturmayı tamamlayarak Asliye Ceza Mahkemesi'nde dâva açmıştır. Ankara Savcılığı TÖS'ün 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu'na aykırı faaliyette bulunduğunu ileri sürmektedir. İfade veren TÖS yöneticileri ise «TÖS'ün politika yapmadığını, politikanın eğitim içinde yer alan bir konu olduğunu» söylemişlerdir.

Ağalığa karşı

■ Frankfurt'ta Türk emekçileri, Cahit Atay'ın «Pusuda» adlı oyununu başarıyla oynamışlardır. Frankfurt'ta yedi defa temsil edilen Pusuda'nın sekizinci temsili Bonn'un en büyük ve en modern salonu Beethoven Hall'de verilmiş, 1200 emekçi ile Alman basını ve Türkiye Büyükelçiliği mensupları, ağalık düzenini yeren bu oyunu ilgiyle izlemişlerdir. Oyundan önce düzenlenen folklor gösterisi de ilgi çekmiştir.

1 ocak

Yeni yıl

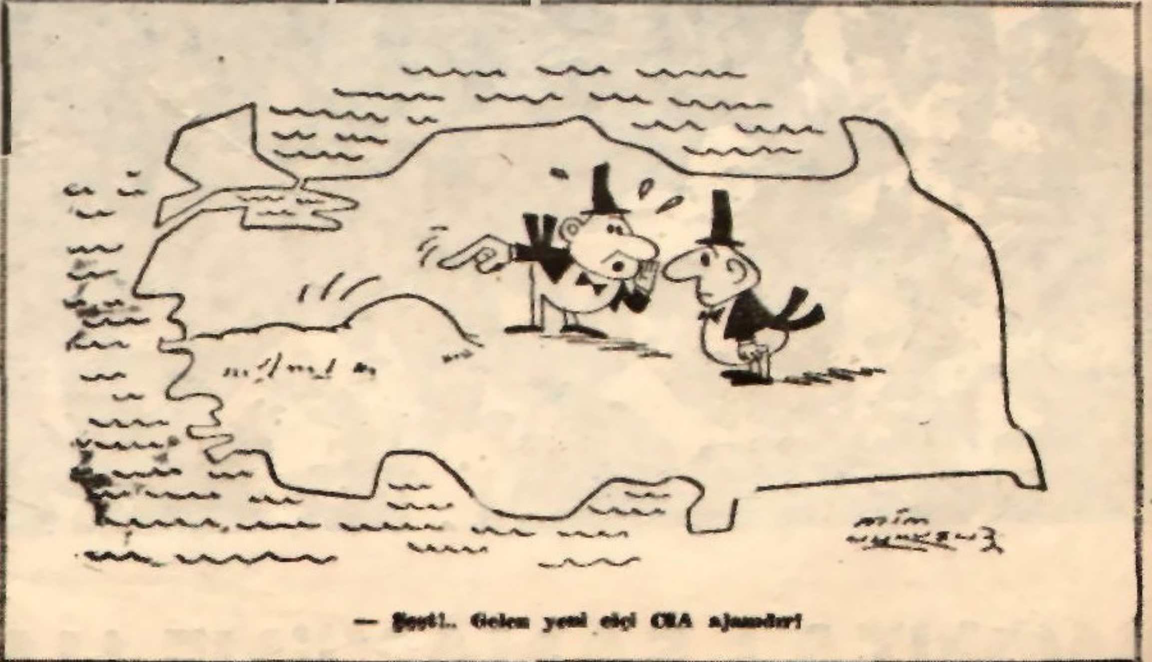
■ 1968'de getirilen zamların, ekonomik baskıların ağırlığını adamakıllı hisseden ve 1969'da getirilecek yeni zamların tehdidi altında bulunan emekçi halk kitleleri, mutlu azınlık lüks salonlarda sefahat âlemleri yaparken, yeni yıla büyük maddi sıkıntılar içerisinde girmiştir. ANT, okurlarının yeni yılını gelişmekte olan mücadelede daha güçlü olmaları dileğiyle kutlar.

Yeni Çek yönetimi

■ Çekoslovakya, yılbaşından itibaren iki ayrı sosyalist cumhuriyete bölünmüştür. Böylece Federal Çekoslovak Devleti'nin bünyesinde federe Çek ve Slovak devletleri yer almıştır. Federal Çekoslovakya'nın Cumhurbaşkanı Svoboda, başbakanlığa yine Çernik'i getirmiş ve yeni hükûmeti açıklamıştır. Konuşmasında «daha iyi yarınlar geleceğine inandığını» belirten Svoboda, «1969'un çok çetin olacağını, bir çok güçlüklerle dolu bulunacağını biliyorum» demiştir.

İkili anlaşmalar

■ Amerika ile Türkiye arasında son yirmi yıl içinde imzalanmış olan 54 ikili anlaşmanın yeniden gözden geçirilerek tek metinde toplanması için yapılan görüşmeler iki taraf arasındaki anlaşmazlık yüzünden kesilmiştir. Türkiye'deki Amerikan üslerinin kontrolu üzerindeki müzakereler sırasında Türk Genelkurmayının üs ve tesisleri tam kontrol altına almak hususunda yaptığı teklifi incelemek için Amerikan heyeti mehil istemiş, iki aydan fazla bir süre geçmiş olmasına rağmen Amerikalılardan görüşmelere devam edilmesi konusunda bir haber gelmemiştir. İki ülke arasında büyük sürtüşmeye sebep olan Türkiye'de suç işleyen Amerikalıların Amerikan mahkemelerinde yargılanması konuları da müzakere edilmiş, bütün bu konularda Amerikan teklifleri küçük değişikliklerle kabul edilmiş ve Türkiye aleyhindeki ikili anlaşmalar yine yürürlükte kalmıştır.

— Şşşt!.. Gelen yeni elçi CIA ajanıdır!

2 ocak

Erencan Olayı

■ Türkiye İşçi Partisi eski genel yönetim kurulu üyesi ve İzmit Delegesi Şevki Erencan, Olağanüstü TİP Büyük Kongresi'nde yaptığı bir konuşmadan dolayı tutuklanmıştır. Erencan kongrede yaptığı konuşmada bir kimsenin hümanist de olsa, sosyalist de olsa, komünist de olsa, eğer TİP üyesi ise TİP'in ilkelerini benimsemek ve uygulamak zorunda olduğunu belirtmek istemiş, ancak bir kısım delegeler bu sözden «ben komünistim» anlamını çıkartarak kendisini protesto etmişlerdir. Erencan daha sonra zapta geçmek üzere başkanlığa verdiği bir yazı ile bu konuşmayı hangi anlamda yaptığını açıklamıştır. Bazı delegelerin gereksiz şekilde paniğe kapılmaları, muhabirleri-fotoğrafçılarıyla kongreyi gece gündüz izleyen sağcı basının bu paniği istismar etmesi, bir TİP üyesinin tutuklanmasına sebep olmuştur. Adalet herhalde gerçeği günışığına çıkartacaktır.

Gezmiş tutuklandı

■ İstanbul Üniversitesi Rektörü Ekrem Şerif Egeli, son olaylardan sonra kapatılan İstanbul Üniversitesi'nin tekrar açılacağını açıklarken, bu protesto olayının ön safında bulunan gençlik liderlerinden Deniz Gezmiş de «üniversiteyi işgal ettiği» iddiasıyla tutuklanmıştır. Böylece düzenin ve öğretim üyelerinin sebep olduğu bir takım temel bozuklukların sorumluluğu yine gençlerin üzerine yıkılmıştır.

3 ocak

TİP Bildirisi

■ TİP Merkez Yürütme Kurulu, kongreden sonraki ilk bildirisini yayınlayarak «Partimiz üst üste yaptığı iki büyük kongreden daha güçlenerek çıkmıştır. Partimiz, üyelerinin bir tek vücut gibi hareket etmesiyle teşkilatını derinlemesine ve yaygın olarak kökleştirmek imkanlarını bulacaktır» demiştir. Bildiride ayrıca AP iktidarının Türkiyeyi 1958 yılındakinden daha yıkıcı olacağı anlaşılan bir iktisadi buhranın eşiğine getirdiği, NATO'ya ve Amerika'ya bağlı dış politika yüzünden Kıbrıs dâvasının göz göre göre kaybedilmesi tehlikesiyle karşı karşıya gelindiği de belirtilmektedir.

Dokunulmazlıklar

■ 5 tabii senatörün dokunulmazlıklarının kaldırılması için Cumhuriyet Senatosu'nda alınan karar Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Mahkeme, yapılan işlemi, anayasanın 79., senato tüzüğünün de 140. maddesine aykırı bulmuştur. Böylece, tabii senatörlerden Mucip Ataklı, Şükran Özkaya, Ekrem Acuner, Sezai Okan ve Suphi Karaman'ın MDO adlı gizli bir teşkilat kurdukları iddiasıyla mahkemeye verilmeleri ihtimali ortadan kalkmıştır. Anayasa Mahkemesi'nin aldığı iptal kararı, AP çevrelerinde büyük tepki yaratmış ve AP gazeteleri anayasa Mahkemesi kararının anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmüşlerdir.

4 ocak

Terör Kanunu

■ Özellikle solcu basına ağır cezalar getiren Temel Hak ve Hürriyetler Kanunu Tasarısı'nın esasları açıklanmıştır. Yeni suç ve cezalar ihdas eden tasarı, «milli bütünlüğe zarar verecek» ve «milli güvenliği» bozacak yazı, haber, resim ve karikatürler için en az 1 yıldan başlamak üzere ağır cezalar getirmektedir. Ayrıca özel mahkemeler de kurulmasını öngören tasarı kanunlaştığı takdirde egemen sınıfların işine gelmeyen her çeşit yayını yapmak imkânsızlaşacaktır. Öğrenildiğine göre bu tasarının hazırlanmasında başta Tural olmak üzere ordu üst kademeleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı etkin olmuştur. Bundan başka bütçe komisyonunda bir konuşma yapan Adalet Bakanı Hasan Dinçer'in açıklamasına göre solcu ve devrimci kuruluşlara karşı da kanuni baskı ve sindirme yollarına başvurulacaktır.

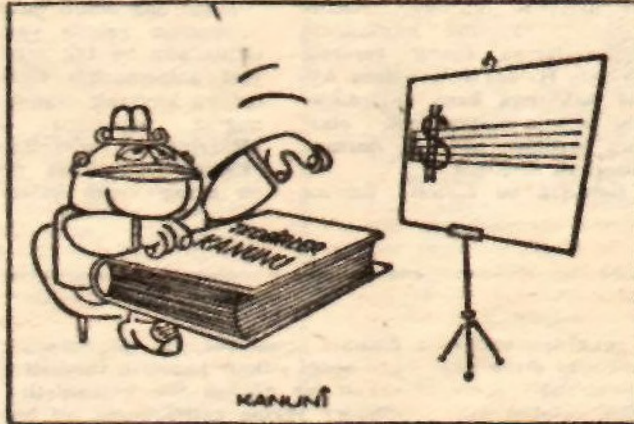
Öğretmen Yürüyüşü

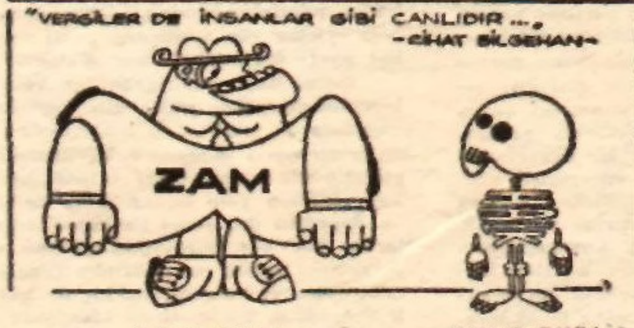
■ İktidarın öğretmenlere karşı uyguladığı kıyım kampanyasını protesto etmek üzere TÖS tarafından İstanbul'da bir protesto yürüyüşü düzenlenmiştir. Yürüyüşle ilgili olarak yayınlanan bildiride «Gerçek Atatürkçü, gerçek milliyetçi ve devrimci öğretmen olduğumuz için bize kan kusturuyorlar. Biz halkın dertlerini, acısını yüreğinde duyan, yeni nesilleri devrimci, özgür düşünceli, insancıl yapmak isteyen öğretmenleriz. Bizim horlanmamız, bizim dövülmemiz kasıtlıdır» denilmektedir.

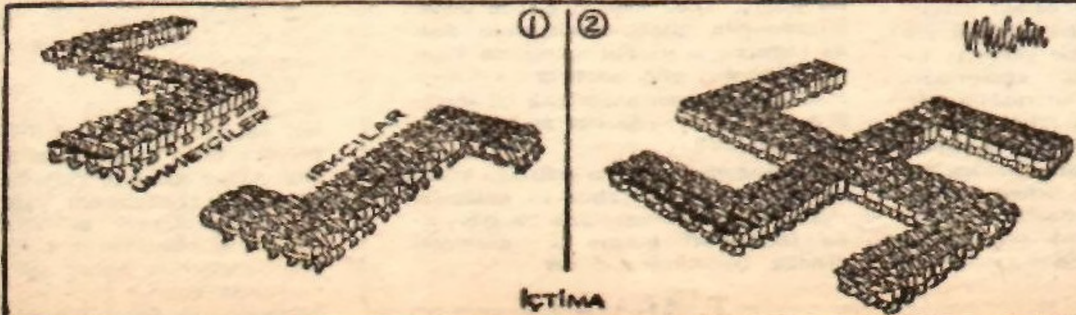
GÖZ GÖRE
YALÇIN ÇETİN

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Mitler yıkılmıştır !

Ankara'da iki gün süre ile Türkiye İşçi Partisi Olağanüstü Kongresi'ni izledik. TİP'in bundan önceki kongrelerini de görmüş olanlar için olağanüstü kongre gerçekten büyük değişimler getirmekte, Türkiye sosyalizmi için ileri bir aşama teşkil etmektedir. Açık konuşmak gerekirse, teşkilatın sağduyusuna yüzdeyüz inananlar dahi, olağanüstü kongreyi Türkiye sosyalizmi hesabına büyük bir tedirginlik, hattâ karamsarlıkla beklemişlerdi. Bir buçuk aydan beri kavgalarını açıktan açığa sürdüren, sağcı gazetelerin manşetlerinde küfürlerle birbirlerine saldıran bir takım yaldızlı isimlerin, Anadolu ve Trakya'dan gelen delegeleri kışkırtmalarından ve kongre çalışmalarını çıkmaza sürüklemelerinden hemen her samimi sosyalist endişe duymuştur. Ama kongrede açıkça görülmüştür ki, merkezden ne kadar uzak olurlarsa olsun, delegelerin büyük çoğunluğu oynanmak istenen oyunların farkındadırlar. Fikir tartışmasının nerede bittiğini, kişisel hesapların nerede başladığını gayet iyi bilmektedirler. Ne Aybar'ın «Tüzük ve program değiştirilemez!» baskısı, ne Altan'ın «Aybar başta kalırsa giderim!...» tehdidi... Taban, bir takım yaldızlı isimlerin peşinde sürüklenmenin çıkaryol olmadığını, kendi sorunlarına kendisinin çözümyolu bulmak zorunda olduğunu anlamış, tercihlerini ona göre yapmıştır. TİP'te artık mitler yıkılmıştır!

Mitler yıkıldığı ve parti tabana dayanan devrimci bir öz kazandığı içindir ki, artık ne bir Çetin Altan'ın bilimsellikten uzak lâf kalabalığı ile zihinleri karıştırması, ne de bir Aybar'ın yada bir Aren'in kişisel görüşlerini partiye malederek hareketi yanlış yola sürüklemesi imkânı kalmamıştır. Olağanüstü Kongre, Altan'ın blöflerine kanmadığı gibi, Aybar'a rağmen Aybar'ı da tabanın iradesiyle bağlamıştır. Hürriyetçi sosyalizm sloganının yarattığı çalkantılar sürüp giderken bir de «Ferdçi sosyalizm» sloganını ortaya atan ve «Ne sağa, ne de sola inhiraf etmeyeceğiz!» diyerek partiyi statükocu bir örgüt haline getirmek isteyen Aybar'a, yaptığı tüzük değişiklikleri ve aldığı kararlarla, Olağanüstü Kongre gereken cevabı vermiştir. TİP'in bir sosyalist parti olarak sağa inhiraf ettirilmesine elbette bütün parti üyeleri karşıdır. Ama siyasi yelpazenin solundaki bütün dilimleri bünyesinde toplayan bir sosyalist parti, sosyal, siyasal ve ekonomik gelişmelere göre elbette daha sola kayabilir. Herhalde 1969'un TİP'i, 1961'deki TİP'in çizgisinde değildir, çok daha soldadır. «Demokratik bağımsız sosyalist» bir parti olan TİP'in ileride kongre kararlarıyla daha solda bir tutum benimsemesi de mümkündür. Buna karar verecek olan herhalde genel başkan değildir. Genel Başkan, partiyi, kongrenin tesbit ettiği çizgide yönetmek ve ilerletmek zorundadır.

1969 yılı ile birlikte Türkiye sosyalizmi için gerçekten yeni bir dönem başlamıştır. Partisine sahip çıkan taban, yaptığı tüzük değişiklikleriyle kişisel yönetimi önlemiş, parti içi demokrasiyi ve özgür tartışma ortamını sağlamış, günün koşullarına göre çok geride kalan programın değiştirilmesi olanağını yaratmış, dışarıda kalmış yada dışarıya itilmiş bütün sosyalistlere tek sosyalist örgütün kapılarını açmıştır. Hiç kimsenin karşı çıkmaya cesaret edemediği bu kararlar ve tüzük değişiklikleriyle TİP gerçekten devrimci bir parti olduğunu ispatlamıştır. Başa baş oylarla kurulan dengeli yönetim, statükoculuğu reddeden, devrimciliği benimseyen kongre kararlarının hasıraltı edilmemesi, sürekli denetim altında uygulanması bakımından en büyük teminattır. Kongrenin bu sağlam kararları ve seçimleriyle TİP, bütün sağ kanadın beklediği bölünme ve parçalanma ihtimalinden de kurtulmuştur. Partililerin bundan sonraki görevi, kritik ve otokritik müesseselerini sürekli işleterek, süratle bilimsel çalışmalara ve tartışmalara yönelmek, Türkiye gerçeklerini sağlıklı biçimde tesbit ederek bu gerçekler üzerine partinin stratejisini ve programını kurmak, bilinçli militan üyeler yetiştirmek, üst organları aşağıdan yukarıya daimi denetim altında tutmaktır. Sosyalistler için bu görev, 1969 seçiminde oy toplamak kadar, hattâ oy toplamaktan da önemlidir.

Sadun Aren oyunu kullanıyor

Mehmet Ali Aybar oyunu kullanıyor

TİP, DENGELİ BİR YÖNETİM KURDU

Türkiye İşçi Partisi Olağanüstü Büyük Kongresi, geçen hafta belirttiğimiz gibi, teşkilatın sağduyusu ile kişisel çekişmelerin üzerine çıkarak parti için çıkaryolu bulmuş, dengeli bir yönetim kurulu teşkil ederek yeni yöneticilere önümüzdeki çalışma dönemi için kesin direktifler vermiştir.

Bilindiği gibi, kongrenin birinci günü Aybar, ikinci günü de Çetin Altan kişisel çekişmeleri ön planda tutan ve delegeler tarafından tasvip edilmeyen birer konuşma yapmış bulunuyorlardı. Buna karşılık Sadun Aren, kongrenin genel havasını görerek kişisel çekişmelere değinmekten dikkatle kaçınmış ve son anda Üçüncü Yol'un getirdiği önerilere sahip çıkarak olumlu puan toplamıştır. Bu arada Diyarbakır Delegesi Tahsin Ekinci'nin Aren'e bağırarak hakaret etmesi üzerine kongre salonu karışmış ve başkanlık divanı kongreyi bir saat tatil etmek zorunda kalmıştır.

Bir saat sonra kongre tekrar açılınca delegeler Ekinci'nin sözlerini geri alması için ısrar etmişlerse de, Aren büyük soğukkanlılık gösterek, Ekinci'nin sözlerine önem vermediğini bildirmiş, olay böylece kapanmıştır.

Aren'den sonra muhalefet hareketinin milletvekilerinden Behice Boran kürsüye gelmiştir. Aren'in somut meseleler üzerinde duran konuşmasına karşılık Behice Boran da kişisel çekişmeleri ön plana alarak Aybar ve Altan'la aynı paralele düşmüştür.

Boran, Memet Ali Aybar ile gerek özel toplantılarında, gerekse merkez yürütme kurulu ve genel yönetim kurulu toplantılarında aralarında geçmiş olan kişisel çatışmaları hikaye etimş, Aybar'ın kendisiyle «dostluk» tan bahsetmesi üzerinde de durarak şunları söylemiştir:

«Ne dostluğu? Hele bana karşı? Evinde benimle yaptığı son konuşma, değil bir dosta, bir ev sahibinin bir misafire yapamayacağı muamele idi. Nitekim Aren ve Sargın ile konuştuğumuz zaman bana «Aman sen gelme» dediler. «Seni görünce sinirleniyor. Biz dostça meseleyi halletmek istiyoruz.» Nerede kaldı dostluk, dostluk nerede kalmış? Soruyorum: Sizin kendi tecrübelerinize göre Sayın Aybar kolayca münasebet kurulup kolayca yanına girilebilen, kolayca her şey konuşulabilen bir insan mıdır? Genel başkanla biz yirmi senedir tanışırız. Son zamanlarda evlerde bile «efendim», «bey», «siz», «arzederiz» kelimeleriyle konuştuk ve kaç tane ortak ahbabımız bana «Yahu, siz ne hale gelmişsiniz. Evde bile sizli bizli, arzederiz'li konuşuyorsunuz» dediler. O hale gelmiştik. Genel Başkan insanı tersler. Genel Sekreteri kaç kere başkalarının önünde terslemiştir. Ben kadın olarak, eski, yaşını başını almış eski dostu olarak Aybar tarafından terslenmişimdir.»

Kişisel çekişmeler üzerinde duran Behice Boran 45 dakikalık konuşma süresi içinde bir türlü temel sorunlara değinmemiş, bir başka delegenin kendi konuşmasından fedakârlık yaparak verdiği 10 dakikalık süre içinde de kişisel meseleler üzerinde durmuş, Nazife Cemgil'in kendisi hakkındaki suçlamalarına cevap vererek, **«Nazife Hanım'ın ve eşinin Aybar hakkında bana söylediklerini burada açıklayacak olursam herhalde çok güç duruma düşerler»** demiştir.

Boran'ın bu sözleri üzerine Nazife Cemil «sataşma» olduğu gerekçesiyle Boran'a cevap vermek üzere söz istemişse de Başkan Rauf Çapan bir aile dedikodusu havası yaratmamak için söz vermemiştir.

AYBAR BÜYÜK KONGREDE
— Güler yüzlü sosyalizm —

Boran'dan sonra Şaban Erik mikrofona gelmiş ve Beşler Grubu'nun bu tek sendikacı üyesi anlaşmazlığı fikri planda ortaya koyarak olumlu bir konuşma yapmıştır. Aybar'ın «Hürriyetçi sosyalizm» ve «Fertçi Sosyalizm» sloganlarına cevap veren Şaban Erik, **«Nasıl toplumcu kapitalizm olmazsa, fertçi sosyalizm de olamaz.»** demiş ve Aybar'da sosyalizmden 'sapma gördüğünü belirterek bu sapmalara karşı delegeleri uyarmıştır.

Daha sonra Yalçın Cerit, Yakup Erdem, Şakir Keçeli, Nazım Yazar, Sait Çiftçi, Ahmet Aras, Erol Temelkuran, Münir Cerit parti içi anlaşmazlık üzerinde görüşlerini açıklamış, kimisi Aybar'ı, kimisi Aren'i haklı gördüğünü belirtmiştir. Eski Genel Yönetim Kurulu Üyesi Şükran Kurdakul, ne Sadun Aren ve arkadaşlarının, ne de Aybar'ın siyasi ahlak ve dürüstlük bakımından birbirlerini suçlamağa hakları olmadığını söylemiş ve Niyazi Ağırnaslı'nın partiden ihracı konusunda Prof. Sadun Aren'in takındığı tutumu ve gazetelere yaptığı açıklamayı bu açıdan okumalarını delegelere salık vermiştir.

Kemal Burkay, Ali Gültekin ve Yavuz Ünal'ın konuşmalarından sonra ÇAĞRI'cı delegelerden FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen tabanın değerlendirmeleri istikametinde parti içi anlaşmazlığa sağlam teşhisler koyarak iki tarafın da Aybar'ın bugün sürüklendiği hatalardan sorumlu olduklarını belirtmiş ve geçmişteki hatalarını kabul eden, otokritik yapan ve temel sorunlara eğilerek bunlara çözüm getireceğini söyleyen kimselerin genel yönetim kuruluna seçilmelerini istemiştir.

Pazar günü saat 18'e kadar delegeler eleştirilerini yapmışlar, bundan sonra eleştirilere cevap vermek üzere Genel Başkan Aybar kürsüye çağırılmıştır. Açış konuşmasını yaptıktan sonra kongre salonundan ayrılan ve eleştirilerin hiçbirini dinlememiş olan Aybar son anda salona girerek tenkitleri cevaplandırmak üzere mikrofona

NE YAPMALI?

İşçinin, köylünün, tüm emekçilerin partisi, Türkiye İşçi Partisi, bir dönemeç daha döndü. Önümüz yine açık. Kavgada az daha başımız döneyazdı ya, toparlandık. Toparlandık, çünkü dâvamız dâvalılarımızdan büyüktü. İşte ondan, kimse «Ben kazandım!» «Sen kaybettin!» diyemez gayrı. Hep kazançlıyız,. Ama sağın solun ortası futbolcu kazançlısı değiliz. Soldan bir ileri çarkediyoruz. Ve ardımızı biliyoruz.

Genel başkanın getirdiği bir yeni plâtformun sosyalizmin değil, sosyalizme giden yolun gerekli bir aşaması olduğu ayan beyan anlaşıldı. Sosyalizme giden yolda partinin bazı eylem tıkanıklıklarını çözmede genel başkanın getirdiği doğruların ne denli geçerli olduğu önümüzdeki dönem toz duman yatışdıkta, daha iyi anlaşılacak.

Bu arada çok taban sözü edildi. Partiyi ancak taban kurtarır denildi. Şimdi de, kurtardı deniliyor. Ardında türlü marifetler hazırlanan bir sihirbaz perdesi değilse eğer «taban», taban adına ileri sürülen ve olağanüstü kongrede çoğu da kabul edilen dileklerin bundan böyle partinin sürdüreceği eylemi doğruca belirlemesi gerekir. Sosyalist eğitim; partiyi yukardan aşağı ve aşağıdan yukarı kenetleyip ortak amaçlara yöneltecek demokratik merkeziyetçi denetim; eleştiri, öz-eleştiriye açık parti içi kamuoyu; partinin tabanda fikir kulübü olma eğilimine set çekerek onu gerçekten bir eylem partisi yapacak gerçek sosyalist disiplin; seçim ve parlamento çalışmalarını, ve oy sorununu, emekçileri iktidara götürecek yolda yerince, yeterince değerlendiren bir örgüt anlayışı; «devrimci» sendikaların partiyi kendilerinin bir yan kuruluşu sayma eğilimlerine kesinlikle karşı çıkılması; gençlik kuruluşlarının parti stratejisinin çizdiği sınırları aşmamasının ancak, gençliğin bu sınırlar içerisinde âtıl ve yönsüz bırakılmamasıyla mümkün olabileceğinin anlaşılması; ve nihayet, daha önceki dönemlerden süregelen sosyalist birikimi yok ya da hiç sayarcasına bir görüş ve tutumdan partinin kendini arındırması, ve eski tüfeklerin namlularındaki gerçekten yiğit kurşunları artık biraz da partiden gayrı hedefler üzerine boşaltmaları... Bütün bunlar işte, tabanın, yani partinin halka açık ucunun, eylem içinde kendi öz yaşantısından —kitaplardan değil!— çıkararak ortaya sürdüğü somut dilekleridir. Bu dilekler dikkate alınmazsa - ki olağanüstü kongre aşağı yukarı bunların tümünü kapsayan bir görüşü dile getirmiştir- bu dilekler yerine getirilmezse, ve bu dilekler partinin bundan böyle sürdüreceği eyleme yön vermezse, parti sosyalist parti değil, parti bile olamaz.

Genel başkanın getirdiği, ve bu hengâmede güme gider gibi görünen doğrular da ancak, tabanın ortaya koyduğu bu parti anlayışı doğrultusunda gidildiğinde doğru olur. Oportunizme kaymamanın yolu budur. Ama ne var, bu doğrultu da, genel başkanın doğrularına kör kör parmağım gözüne sırt çevrilirse, partiyi sosyalizmin Türkiye'deki geleceği bakımından hiç de hayırlı olmayacak bir kısıtlı ve kısır yola sokabilecek doğrultudur. Onun için taban iki kongre arası yaptığı çıkışın peşini bırakmamalı, partinin sosyalizm dışına kayması ihtimalini önlemenin yolunu gösterdiği gibi, partinin eylemsiz kalması sonucunu doğuracak iyi niyetli dar görüş ve eğilimlere de karşı çıkmasını bilmeli.

Olağanüstü kongrenin getirdiği sonuç bu anlamda, ama yalnız bu anlamda, elde edilebilecek sonuçların en iyisi oldu. Olağanüstü kongre ile dönemeci döndük. Önümüzde yol var.

T. AĞAOĞLU

Behice Boran ve arkadaşları Aybar'ın sosyalizmine karşı çıkıyorlar...

çıkmıştır. Bunun üzerine delegeler «**Dinlemediğin konuşmalara nasıl cevap vereceksin?**» diye kendisine sorular yöneltmişler, Aybar da, hasta olduğu için kongreyi izlemeyediğini ,ancak arkadaşlarının verdiği istihbarata dayanarak eleştirileri cevaplandıracağını söylemiştir.

Aybar yaptığı bu son konuşmada da, anlaşmazlık konusu olan görüşlerinde ısrar edeceğini sert bir dille belirterek şunları söylemiştir:

«**Biz anayasa çizgisi içinde sosyalizmi gerçekleştirmek için mücadele eden bir partiyiz. Ayağımız yere basmaktadır. Havada sözlere biz kulak vermeyiz. Tüzük ve programımızda tesbit edilen çizgi üzerindeyiz. Sağa yada sola sapmış değiliz. Sapmağa da niyetimiz yoktur.**

TİP'i bir süreden beri mütemadiyen bu kendisine çizmiş olduğu hattın dışına çıkartmak için bir takım tesirler yapılmaktadır. Bu etkilere kapılmayacağız. Sosyalizmi programımız ve tüzüğümüz nasıl tarif etmişse, öylesine uygulayacağız. Bunun dışında filan kitap böyle yazar, falan kitapta böyle yol gösterilir, gibi sözler bizi ilgilendirmez. Bunu, mesuliyetini hâlâ taşıdığım parti adına kesin söylüyorum.

Sosyalizme geçiş dönemi kapitalist olmayan yoldan olacaktır. Bu geçiş döneminde özel teşebbüs var olacaktır. Kamu sektörü ağır basacaktır. Geçiş dönemi böyle olduğu için ister istemez sosyalist dönemde de biz demokratik müesseselere saygılı olacağız. Demokratik müesseseler giderek sosyalist öz kazanacaklardır. Bizim sosyalizmimiz insana saygıya ve sevgiye dayanır. Bu nokta kesinlikle açıklanmıştır.

Etrafımızda şiddetli bir kışkırtma var. Biz TİP olarak bu kışkırtmalara ayak uydurmamakta kararlı ve azimliyiz.»

Aybar bu arada Sivas İl Sekreteri'nin mektubu meselesini, hiç gereği yokken yine ortaya atmış ve asıl bu mektubu tahrif ederek yayınlayanların «**şantaj, jurnal ve sahteciliği**» asıl bunların yaptığını söylemiştir.

Genel Başkan, kendisine özgü fikirlerinde parti adına ısrar edeceğini bir kere daha tekrarlayarak ve TİP'in ne sağa, ne de sola inhiraf etmeyeceğini belirterek konuşmasını şöyle bitirmiştir:

«**Oynanmak istenen oyuna dikkati çekerim. TİP, söylediğim gibi, tüzüğü ve programı ile çizdiği yolda yürüyecektir. Ne sağa, ne sola inhiraf etmeyecektir. Emekçi halkımızın umutlarını boşa çıkartmayacaktır. Umutlarını boşa çıkartmak isteyenler mutlaka hüsrana uğrayacaklardır.**»

Aybar'ın bir kısım delegeler ve dinleyiciler tarafından tepkiyle karşılanan, bir kısım delegeler tarafından da alkışlanan konuşmasından sonra son olarak Kalman Yüksel adında bir delege konuşarak partinin somut meselelesine çözümyolu bulunmasını istemiştir.

Yemek tatili için ara verildikten sonra tekrar toplanan kongrede tüzük değişikliklerine geçilmeden önce genel merkezin yaptığı bir usulsüzlük açıklanmıştır. Yapılan açıklamaya göre Genel Sekreter Kemal Nebioğlu, kongreden önce Tekirdağı'na giderek iki delegeliği iptal etmiş, yerlerine genel merkez taraftarı iki kişiyi kongre yapmadan delege tayin etmiştir. Bu usulsüz ve kasıtlı davranış da kongrede büyük tepki görmüş ve Başkan Rauf Çapan «**Delegeler kongrede seçilir. Üç beş kişi delege seçemez**» diyerek atanmış iki delegeyi kongreden çıkartmıştır.

Bundan sonra kongrenin en önemli ve olumlu çalışmasına geçilmiş tüzüğün aksayan çeşitli maddeleri, diğer sayfalarımızda ayrıntılı olarak açıklandığı gibi, delegelerin oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Tüzük değişiklikleri yapıldıktan sonra seçimlere geçilmiştir. Gündemde yer aldığı halde Başkan Rauf Çapan, haysiyet divanı seçiminin, hukukî bir dayanağı olmadığı için yenilenmeyeceğini söylemiş ve sadece genel Yönetim kurulu seçimi yapılmıştır.

Tüzük değişikliğine göre saatlerce süren üç tur sistemi iptal edilmiştir. Tek turda yapılan seçimlere Aybar'cılar, Aren'ciler ve Milli Demokratik Devrim'ciler üç ayrı liste halinde katılmışlardır. Getirdikleri görüşleri kongreye kabul ettiren ve ağırlıklarını koyan Üçüncü Yol'cular ise ayrı liste çıkartmamış hiçbir listeye girmemiş ve görüşlerini benimseyen adayları desteklemişlerdir.

Sabaha kadar süren oylama ve tasnif sonunda her iki tarafın da başabaş oy aldıkları, Aybar'ın 121 oyuna karşılık, Aren listesinden Şaban Erik'in 118 oyla seçildikleri görülmüştür. Milli Demokratik Devrim listesi ise 5 ilâ 10 arasında oy almıştır. Bu oylar muhalefetin gücünü bölmüş ve Aybar'ın genel yönetim kurulunda çoğunluğu almasını sağlamıştır.

Genel yönetim kurulu seçimlerinin sonuçları aşağıda gösterilmiştir. (A) ile gösterilenler genel merkez listesinden, (M) ile gösterilenler ise muhalefet listesinden seçilmişlerdir:

İŞÇİ KESİMİ: **Rıza Kuas** (A-121), **Şaban Erik** (M-118) **Şaban Yıldız** (A-116), **Mehmet Yılmaz** (A-116), **Necip Akan** (M-115), **Şinasi Kaya** (A-115), **Mehdi Zana** (A-115), **İlyas Başyılmaz** (A-115), **Naci Eren** (M-114), **Kemal Aksoy** (A-113), **Tahsin Avcı** (A-111), **Zülfikâr Tiğrek** (A-111), **Ali Erol** (A-111), **İbrahim Çetkin** (A-110), **Rahmi Eşsizhan** (A-110), **Hüsamettin Güven** (M-110), **Abbas Uğurlu** (A-109), **Bekir Yenigün** (M-109), **Fevzi Kavuk** (A-109), **Yaşar Saygıner** (A-108), **Osman Sakalsız** (M-108).

İŞÇİ OLMAYANLAR: **Rauf Çapan** (A-129), **Mehmet Ali Aybar** (A-121), **Suat Aksoy** (A-120), **Atilla Aşut** (A-120), **Kemal Burkay** (A-120), **Samim Kocagöz** (A-120), **Orhan Çubukçu** (A-119), **Yaşar Kemal Gökçeli** (A-119), **Nazife Cemgil** (A-118), **Naci Kutlay** (A-117), **Güney Dinç** (M-116), **Mehmet Ali Aslan** (A-116), **Hayrettin Abacı** (M-115), **Yahya Kanbolat** (A-114), **Ayata Beğensel** (A-113), **Nihat Sargın** (M-113), **Sadun Aren** (M-112), **Behice Boran** (M-112), **Tarık Ziya Ekinci** (A-112), **Saip Atay** (A-112),

Yedeklerin durumu ise şöyledir:

İŞÇİ KESİMİ: **Savaş Al** (M-107), **Hayri Balkan** (M-107), **Yılmaz Yazoğlu** (M-107), **Yakup Erdem** (M-107), **Adnan Kozanoğlu** (M-106), **Kemal Türkler** (A-106), **Mümin Ali Ergin** (A-106), **Celal Beyaz** (A-105), **Hüseyin Kara** (M-105), **Koçak Açıkgöz** (M-104), **Mehmet Çavuş** (M-104),

İŞÇİ OLMAYANLAR: **Yusuf Ziya Bahadınlı** (M-110), **Ali Göçmen** (A-110), **Turgut Kazan** (M-109), **Şinasi Yeldan** (M-108), **Kemal Sülker** (A-108), **Adil Kurtel** (M-107), **Alev Ateş** (A-107), **Fatma Hikmet İşmen** (M-104), **Mehmet Selik** (M-104), **Faik Gür** (A-103).

Aynı gün toplanan Genel Yönetim Kurulu da görev bölümü yapmış ve Genel Başkanlığa 11 beyaz oya karşılık 30 oyla yine Mehmet Ali Aybar'ı seçmiş, merkez yürütme kurulu da şu üyelerden kurulmuştur:

Rıza Kuas, Şaban Yıldız, İlyas Başyılmaz, Rahmi Eşsizhan, İbrahim Çetkin, Abbas Uğurlu, Mehmet Yılmaz, Şinasi Kaya, Kemal Aksoy, Rauf Çapan, Suat Aksoy, Samim Kocagöz, Nazife Cemgil, Yahya Kanbolat, Tarık Ziya Ekinci.

Yedeklere ise **Yaşar Kemal, Attila Aşut, Kemal Burkay** seçilmişlerdir.

Beraber gelenler beraber gidecekler!

Can YÜCEL

Şükür yetiştirene! olağanüstü Kongremizi de idrak ettik!.. Ama partiyi bu deliye — hergün — Kongre **halinden kurtarma zorunluğunun ümüğümüze dayandığını acaba** cümleten **idrak ettik mi, orasını bilemiyorum işte...** Tarihî görevimi yerine getiriyorum, **kuruntusu içinde örgütü orasından, burasından çekiştirme hastalığı içimize bir kez yeretti mi, o sözü edilen** tarihî görev, **eninde - sonunda, kurtarılmak istenen örgütün dağılması demek olacaktır. Bunu önlemenin bir tek çaresi vardır, o da, partinin tarihsel görevini saptamak, açık - seçik ortaya koymaktır. Böyle bir değerlendirme ise, özlemlerimize, dileklerimize değil, nesnel verilere dayanacaktır. Bu verilerin en önemlisi, tabii, partinin nesnel koşullar içinde yoğrulmuş olan bünyesi ve karakteridir. Nesnel koşulların değişmesiyle bu bünyede de değişmeler yer alacaktır, ama ancak koşulların değişmesi şartıyle ve koşulların değişmesine paralel yada oranlı olarak... Bu arada şu ihtimali de gözden kaçırmıyalım: nesnel koşullarda yer alacak kesenkes bir değişme, yani bir sıçrama, partinin bünyesindeki değişme olanaklarını açtığı anda, partinin tarihsel görevi de sona erecektir. Ama TİP'deki son bunalıma yol açan nesnel koşul değişiklikleri bu ağırlıkta değişiklikler değildir. Öyleyse parti bünyesi içinde belirli ayarlamalara girişilerek, partinin tarihsel görevini sürdürmesi sağlanabilir. Bu bakımdan TİP'in yerine yeni bir parti kurulması söz konusu olmamalıdır.**

TİP'in tarihsel görevi, işçi sınıfının öncülüğü etrafında Türk emekçilerini, demokratik yoldan, iktidara geçirmek, yani sosyalizme geçiş aşamasını başlatmaktır. Bünyesine gelince, ilk - ağızda, sendikacılarla Aybar'ın yanısıra getirdiği aydın kanadından kurulmuştur. Demek ki TİP, daha baştan, bir sendikacı kesimi denkleştirdiği için, şimdiye dek kurulmuş, dar kadrolu sosyalist örgütlerden ayrı, yani emekçi yığınlarına yayılma umudunu ve olanağını özünde taşıdığı belirtilen; aynı zamanda da, bir sosyalist aydın kadrosunu gelberi ettiği için, güdücü, yönetici bir bilinç çekirdeğine sahip olduğu varsayılan bir partiydi. Yani hem bir kitle, hem de bir doktrin partisi olacaktı. Gözü - dışarda Bürokrat - Ağa - Komprador üçlüsü arasında patlak veren çatışmanın sonucu olan 27 Mayıs darbesi, getirdiği Anayasayla kurulu düzenin bedeninde sosyalizmi halka mal edebilmemize yarayacak bir gedik açmıştı. İşte TİP, Yeni - Sömürgeciliğin tuzağına düşmüş olan Türkiye'nin çetrefil koşulları içinde bu gediği büyütme, genişletme görevini yüklenecekti. Önce, halka demokratik olanaklardan yararlanarak, kurulu düzenin kendinden yana bir düzen olmadığını anlatacak, sonra da böyle bir düzenin kurulabileceğine halkı inandıracaktı. Hem halka seslenebilme olanaklarını arttırma bakımından yayılmayı, hem de bu yayılma sırasında bilimsel ipuçlarını kaçırmamak için bir bilinç toparlanmasını gerektiren bu aşama, ya emekçi sınıfların demokratik yoldan iktidara geçirinciye dek, yada demokrasiye ancak işine geldiğince uyan kurulu düzenin sabrını taşırıncıya, yüzünden kuzu maskesini attırıncıya dek sürecekti. Dış sömürücüyle, dış gâvurla milletçe yüz yüze, dişdişe gelebilmemiz için, iç gavurun her iki halde de aradan çıkarılması yolu bir an önce açılmalıydı. İlk aşama içinde anti - emperyalizm hareketi, iç gavurun güçsüzleştirilmesine, giderek güç olmaktan çıkarılmasına elverdiği ölçüde geçerliydi... Demek oluyor ki, bu aşamada çabalarımızı halkta sınıf bilincini uyandırmağa yöneltmemiz gerektiğine göre, Türkiye koşullarını Marksist dünya görüşü çevresi içinde çözümleyecek bir kadro partinin kilit noktalarında bulunmalı ve bu kadro ana ve doğru çizgiden ayrılmamasını sağlamak üzere, çevresinde bir militan, yani harbi **çekirdeğini pekiştirmeğe çalışmalıydı. Öte yandan bu hareketin çapını genişletmek, halka ulaşma hızını arttırmak, yani gerekli nicelik kertesine ermesini sağlamak üzere, halkın kafasına zorla sokulmuş önyargıları gidermek, halkta sosyalizme karşı yaradılmış direnci kırmak gerekiyordu... Yani halka gerçek düşmanının kim olduğunu gösterirken, gerçek dostunun kim olduğunu anlatabilmeliydik.**

Bunun için de belirli dönemler ve belirli süreler içinde ancak sosyalizme - geçiş aşamasına geçmemizi sağlama bakımından geçerli sayılabilecek yollar, çareler denenir ve hattâ tâvizler, ödünler verilirdi. Ama bu ödünlerin verilmesi, örgüt içinde bilimsel sosyalizme bağlı unsurların, öğelerin yoğunluğuyla oranlı olmalıydı... Yani her yayılma, kalbin atışı gibi, örgüt içinde bir bilinç toparlanmasına karşılık olmalıydı. Yoksa örgüt açılamadığında tıkanıklığa, toparlanamadığında da mayışıklığa sapacaktı. Bütün demokratik sosyalist partilerin karşılaştığı bu denge tutturma güçlüğü, 1965 seçimlerine dek TİP'de azçok altedilebilindi. Bunun nedeni de, eski militan birikiminin sınırlı bir yayılmayı eli altında bulundurabilecek ağırlıkta oluşuydu. Ama partinin yayılma hızı arttığı anda, yeni militan yetiştirmede karşılaşılan güçlükler ağır basacak ve yöneticilerin kolaya kaçma eğilimi de bunun üstüne binince, tek taraflı bir yayılma atılımı bu gerekli dengeyi altüst edecekti. Türkiye'de militan yetiştirmedeki başlıca engel de işçi sınıfının devrimci niteliğini kısıtlıyan koşullardı. Öte yandan aydınların da ilerici bürokrat alışkanlıklarından kopamayışları bu işi büsbütün çıkmaza sokuyordu. Kantarın topunun kaçırılışı, 65 seçimlerinde TİP'in bu tek taraflı yayılma eğilimini kırbaçlıyacak olan sonuçlar almasıyla başladı. Beraber başa gelen yöneticiler parlâmentoya beraber girdiler. Meclisde grup kurmaları, partinin şafağı değil, parti için bir gurup başlangıç oldu. Ve partinin tarihsel görevini bu yayılma - toparlanma dengesinde gören militanlarda ilk şafak attı, örgüt - içi çalışmaları başlayacak kertede parlâmentoya kapanan yöneticilere karşı muhalefet başladı. Malatya Kongresinde olup bitenler, bütün ölçüsüzlüğüne ve güçsüzlüğüne rağmen, bu muhalefetin su yüzüne çıkmasıydı.

Bundan sonrası, gelecek yazıda.

CKMP komandoları terör rejimi için ortam hazırlıyor!

CKMP'nin, komando kursu görmüş gençleri Yüksek Öğretmen Okulu Öğrenci Derneği kongresini bastığında, tarihler 29 Aralık 1968'i gösteriyordu...

Yıllık olağan kongre başlamadan 15 gün önce Yüksek Öğretmen Okulu öğrencileri iki gruba ayrılmıştı. Devrimci ve Atatürkçü öğrenciler «Çağdaş» adı altında bir araya gelirlerken, CKMP'lilerin çoğunlukta olduğu sağcı öğrenciler ise «Anadolu» adlı grubu kurmuşlardı. Pazar sabahı Türk Ocağı salonunda başlayan kongre açılıp da, başkanlık divanı seçimleri sonuçlanınca, seçimleri Çağdaş Grubu'nun kazanacağı belli olmuştu. Delegeler arasında dağılmış CKMP'li komandoların çeşitli engellemelerine rağmen, çalışma ve denetçiler raporları okunmuş ve sıra seçimlere gelmişti. Verilen bir önergenin kabulü ile seçimlerin okulda yapılması karar altına alınmıştı. Fakat seçimleri yapmak mümkün olmamıştı. Çünkü, CKMP'li komando kursu görmüş öğrenciler kavga çıkarmış, havada sandalyeler uçmuş, camlar kırılmış ve bir anda *ortalık karışmıştı... Dayak yi*yenler arasında hükümet komiserinin de bulunması, işin eğlenceli yanı olmuştu. Hükümet komiseri hastaneye götürülürken, öğrenciler dağılıp küçük gruplar halinde okulun yolunu tutmuşlardı. Kantine yerleştirilen sandıklara oylar atılırken, seçimi kaybedeceklerini sezen sağcılar, komandoları okula davet etmişlerdi. Böylece günün ikinci kavgası başlamış, okulun telefonları kesilmiş, eşyaları tahrip edilmişti... Kapıların tutulup, telefonlara el konulmuş olması olaya polisin müdahelesini geciktirmişti. Kongre başkanlık divanı üyelerini de bir odaya hapseden sağcılar ancak polis okula girdikten sonra çekilip gitmiş ve bu arada on kadar öğrenci de polis tarafından yakalanmıştı. Ancak, yakalanan öğrenciler, daha sonra serbest bırakılmışlardı...

CKMP komandoları tarafından yaralanan üniversite öğrencileri (yukarıda) ve olaylardan sonra emniyete götürülen kavgacılar (solda)

PAZARTESİ GÜNÜ

Pazar'ın kavgalarla sona ermesinden sonra, pazartesi sabahı on - onbeş kadar sağcı genç, bir öğrenciyi okulda dövünce hava yeniden elektriklenmiş ve taraflar karşılıklı hazırlıklara girişmişlerdi. CKMP'li *komandoların* her an kavga çıkarmaya hazır olduklarını gören öteki öğrenciler, hava kararıncaya kadar okuldan çıkmamış, havanın sakinleşmesini beklemişlerdi. Okulu abluka altına alan komandoların, sık sık otomobillerle gelen bir takım kimseler tarafından denetlenmesi de gözden kaçmamıştı. Olayların gelişmesi ve olup - bitenler akşama büyük bir kavganın *çıkarılacağını gösterme*ye yetmişti. Nitekim saat 16 sıralarında Yüksek Öğretmen Okulu'nun İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisine bakan yüzü, ellerinde kağıtlara sarılı özel sopalar, bıçaklar ve başka yaralayıcı ve öldürücü aletler bulunan öğrenciler tarafından tutulmuştu.

Saatler 17.30'u gösterirken, kurt ulumaları, ezan sesleri, ilahilerle nümayiş yapan komandolar **«Bundan sonra yalnız iman ve müslüman sesi duyulacak — Tanrı Türk'ü korusun»** diye bağırmış ve onbeş dakikalık bir susuştan sonra **«Ayakkabı düştü»** parolası ile saldırıya geçmişti. Bu sırada dinamit ve silah sesine benzer patlamalar olmuş, havai fişekler atılmıştı. Devrimci gençleri kovalayan komandolar, Fen Fakültesi'ne sığınan öğrencileri tam bir ablukaya almışlardı. 30 - 40 kişilik bir grup Fen Fakültesi Kimya Anfisine girerek kendilerini korumak için hazırlık yapmaya başlamıştı.

Fen Fakültesinin bütün giriş ve çıkışlarını kontrol altına alan komandolara olay yerine gelen toplum polisi müdahele etmemiş ve böylece saldırıyı tasvip eder bir tutum takınmıştı. Kimya anfisinde kendilerinden on misli daha fazla sayıdaki CKMP'li komandolara karşı cesurca bir savunma gösteren gençlerin içinde bulundukları durum kısa zamanda Ankara'daki bütün fakültelerde duyulmuştu.

FEN FAKÜLTESİNDE

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden otobüslerle yola çıkan öğrencilerin yolu polis tarafından Bahçelievler'in girişinde kesilmişti. Bu arada, Cebeci ve Yıldırım Bayazıt alanındaki fakültelerden de, gruplar halinde gençler Fen Fakültesine doğru yürüyüşe geçmişlerdi. Fen Fakültesini işgal altında bulunduran komandoların çevresi *öteki fakültelerden gelen* öğrenciler tarafından çevrilince, duruma toplum polisi müdahale etmiş ve öğrenci gruplarını coplayarak dağıtmıştı... Fen Fakültesi kapısını tutan komandolar önceden kararlaştırılan **«Nereden geliyorsun?»** sorusuna **«Ergenekon'dan»** cevabını veren arkadaşlarını içeri alarak güçlenmeye çalışmışlardı. Bu arada fakülte içinde muhasara altında kalan öğrenciler arasındaki kız öğrencilerin çığlıkları, taa dış kapıdan duyulmuştu...

Devrimci gençlerin giderek artması karşısında polis, CKMP'li komandoları dağıtmak için formüller aramaya başlamıştı. Polis çaresizlik içinde kıvranırken, Fen Fakültesi giriş kapısını tutanlar arasında bulunan ve kendinin komandoların lideri ve Siyasal Bilgiler Fakültesi Ülkü Grubu'nun başkanı olduğunu öne süren Yılmaz Şahiner adlı genç, ayak üzeri bir basın toplantısı yapmıştı. Şahiner dövülen arkadaşlarının intikamını aldıklarını, ablukanın sabaha kadar devam edeceğini, sosyalistleri yok edeceklerini söylemişti. Komandolardan üçünün rehin olarak alınması karşısında, devrimci gençlerden de rehinler alınarak konu pazarlık masasına yatırılmıştı. Sonuç olarak, Fen Fakültesini çeviren binlerce öğrenicinin saldırıya geçmesinden korkan CKMP'li komandolar gruplar halinde ve gayet talimli şekilde bölgeyi terketmeye başlamışlardı. Devrimci gençlerin harekete geçmesi karşısında Toplum Polisi, Komandoları himayesine alıp dayak yemekten kurtarmıştı.

Pazartesi gecesi olup bitenlerle, olaylar durulmuş değildi. Çünkü, 1968'in son günü CKMP'li komandolar bu sefer Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne karşı saldırıya geçmişlerdi.

CKMP komandolarının yaptıkları baskınlarda kullandıkları sopalardan bazıları...

Öğrencilerin büyük bölümünün yılbaşı dolayısıyla okulda bulunmamalarından yararlanan komandolar, ellerinde kalın ve özel olarak *hazırlanmış* sopalarla Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrenci yurdunu basmıştı. Saat 16.30'da yurdun kapılarını tutarak işe başlayan sağcı komandolar, camları kırmış, yurttaki öğrencileri sopadan geçirmeye başlamışlardı. Bu sırada olay yerine polis gelmiş ve *komandolar tahrip* hareketini durdurmuşlardı. Polisin olay yerinden çekilmesinden hemen sonra komandolar, Fikir Kulüplerinin ilan tahtasını parçalamış ve kız öğrencilere küfretmişlerdi...

FAŞİZME KARŞI

Bütün bunlar Cemiyetler ve Siyasi Partiler kanunlarının açık hükümlerine rağmen kurulan komando kursundan geçmiş sağcı gençlerin artık kendilerini eylemde göstermeye başladıklarını ortaya koymaktadır. Olaylar bitmiş değildir, çünkü CKMP'li ve komando olduklarını söyleyen gençler son olaylarda polisin kendilerini himaye etmesinden cesaret alarak, yeniden saldırılara girişecek ve Ankara'da büyük olaylar çıkacaktır.

Çarşamba günü bir basın toplantısı yapan Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Murat Koğacıoğlu, son olaylara iktidarın dikkatini çekerek şöyle demiştir:

«— Son günlerde gittikçe azgınlaşan faşizme karşı bütün gücümüzle karşı koyacağız.»

Koğacıoğlu, saldırgan faşist grupların AP'li ve CKMP'li gençlerden meydana geldiğini belirttikten sonra son duruma teşhisini şöyle koymuştur:

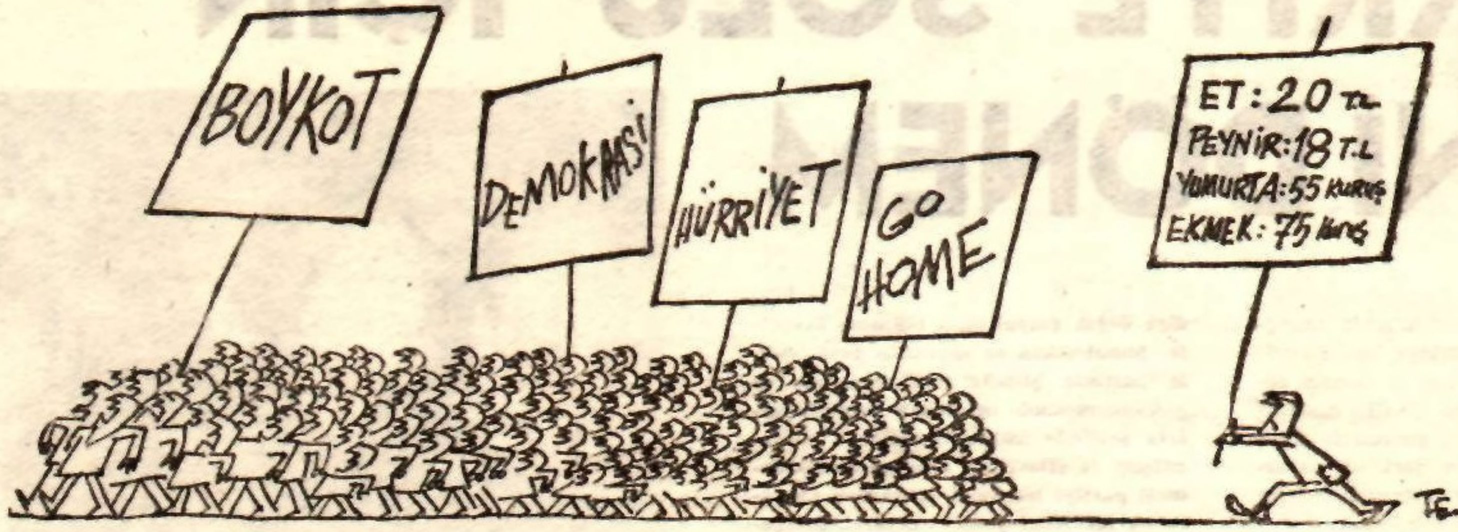
OYUNUN İÇYÜZÜ

«— Artık şu kesin olarak açıktır ki, bu ülkede ne konut ve ne de insan güvenliği vardır. Şunu kamu oyuna kesin olarak duyuruyoruz, son günlerde gittikçe azgınlaşan faşizme karşı bütün gücümüzle karşı koyacağız ve bundan sonra da hiçbir iktidar kuvvetine güvenmiyoruz.»

Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrenci derneği başkanı, sağcı saldırgan komandoların iktidar tarafından beslendiklerini, asıl amacın devrimcileri tahrik etmek olduğunu da söylemiştir.

Artık bir merkezden yönetildikleri kesin olarak anlaşılan sağcı komandolar, hiç yeri yokken saldırıya geçerek AP iktidarının düşüncelerini gerçekleştirecek ortamı hazırlamaktadırlar. Çıkarılması tasarlanan yeni terör kanunlarına gerekçe hazırlama amacı güden son tahrikçi olaylarda, eğer devrimci gençler kendilerini savunurlarsa, iktidar sözcüleri millet meclisi kürsüsünden, getirecekleri terör kanunlarını daha rahatlıkla savunabileceklerini sanmaktadırlar. Fakat, çok denenen bu oyuna Türk ulusu artık bir daha gelmek niyetinde değildir.

Fikir olarak CKMP'den, para olarak AP'den beslenen sağcı öğrenciler, seçimler yaklaştıkça daha aktif duruma getirilecek ve bu yolla CKMP'ye oy sağlanmaya çalışılacaktır. Fakat, çok zaman evdeki hesapların çarşıya uymadığı da bilinen bir gerçektir..

Gençliğin direnişi ve terör...

Çetin ÖZEK

1968 yılının haziran ayında başlayan öğrenci hareketleri ve bunlar karşısında Üniversitelerimizin tutumu yeni bir döneme girmiş gibi gözüküyor. Gerçekten, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünde bir kısım öğrencinin giriştiği protesto hareketi karşısında üniversitenin gösterdiği tepki, gerçekleştirdiği davranış bir takım özellikler taşıyor. Haziranda Üniversite kesin ve tümden işgal edilmiş olduğu halde, Üniversite Senatosu bir «tatil» kararı almak için oniki gün beklemiş ve bundan sonra, hem de öğrenciye mehil vermek suretiyle, Üniversiteyi tatil etmiştir. Kasım ayında üniversitelerin açılmasından sonra, hemen her hafta, Senatonun toplantı günlerinde, üniversiteye giremeyen öğrenciler protesto hareketlerine girişmişler, zaman zaman Senatoyu işgal etmişlerdir. Haftalardır süregelen bu hareketler de Senatonun bir tepkisiyle karşılaşmamıştır. Buna karşılık, üniversitedeki son hareket, Senatonun daha önceki tutumuna hiç de uygun düşmeyen bir tepkiye yol açmıştır. Üniversite içinde gerçekleşmesi zorunlu olan bilimsel özerklikle bağdaşmayan bir şekilde gelişen Edebiyat Fakültesinden Oya Sencer'in doktora tezinin reddediliş şekli, Üniversitenin demokratikleştirilmesini savunan öğrencinin tepkisine yol açmıştır. «Demokratik Üniversite» nin kurulmasından yana olan gençlerin, bu kurala karşıt bir davranışı protesto ediş şekli ve protestolarını yönelttikleri kuruluşları seçişleri tartışılabilir. Fakat protestonun haklı nedenlere dayandığında şüphe edilemez.

Bize kalırsa, esas üzerinde durulması gereken konu, bu protesto hareketi karşısında üniversitenin tepkisi ve bu tepkinin ülkenin genel politik durumu içinde değerlendirilmesidir. Gerçekten, son protesto olayları başlar başlamaz, Üniversite Senatosu büyük bir acelecilik içinde Üniversitenin tatiline karar vermiştir. Protestocu öğrencilere hiç bir mehil dahi tanımaksızın varılan bu karar, işi olduğundan fazla büyütmek ve meseleyi ideolojik bir tepkinin sonucu saymak eğiliminin ifadesinden başka bir anlam taşımamaktadır. Bilim açıdan doktora tezini inceleyerek, tezin değerini ortaya çıkartan raporlara rağmen, bu doktora tezinin, konuyla hiç ilgileri bulunmayan kişilerin önyargılarıyla verdikleri oylar sonucunda, reddedilmesi gibi bilimsel özerkliğe aykırı bir tutumun üzerine eğilmeyen Senato, öğrenci tepkisinin temelinde yatan haklı nedenleri görmezlikten gelerek, hareketi salt ideolojik bir yöneliş olarak nitelendirmiştir. Bu nitelendirişin sonucunda, üniversite hemen tatil edilmiş ve hayret edilecek bir çabukluk içinde, emniyet kuvvetleriyle temasa geçilerek, üniversitenin etrafının kısa bir süre içinde polis ablukasına alınması sağlanmıştır. Şunu hemen hatırlatmak gerekir ki, haziran ayında gerçekleştirilen ve çok geniş bir yapı taşıyan boykot olaylarında dahi, üniversite boykottan epey sonra tatil edilmiş ve üniversite hiçbir zaman polis tarafından kordon altına alınmamıştır. Bu durumda, ufak bir protesto hareketi karşısında, tatil ve üniversiteyi polise teslim etmek şeklindeki aceleciliğe ve ortaya konulan kesin, sert tutuma şaşmamak elden gelmemektedir.

Üniversite Senatosunun bu kesin ve sert tutumunu ortaya koyduğu günlerde hükümet tarafından açıklanan bazı haberler ise pek şaşılacak bir rastlantıyı gerçekleştirmiştir. Gerçekten, hemen üniversitenin tatilini izleyen günlerde, hükümetin basın, düşünce açıklama hürriyetlerini yok edecek nitelikte bazı terör tedbirlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevketmek üzere bulunduğu açıklanmıştır. Ana çizgileri itibariyle, 1967 yılında hazırlanan ve büyük bir tepkiyle karşılaştığı için kanunlaştırılamayan «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu» tasarısına pek benzeyen ve yer yer ondan da ağır hükümleri taşıyan kanun tasarıları yine sahneye çıkartılmaktadır. Bu tasarılarda yatan temel fikir, «sınıf mücadelelerinin demokratik ve meşru biçimlerini dahi engeleyerek, düzeni tutmak» şeklinde özetlenebilir. Tarihsel bir zorunluluğun sonucu gelişen halk sınıflarının bilinçlenmesinin, önümüzdeki yıl fakir halkı beklediği bilimsel olarak açık ve seçik bir şekilde ortaya konulmuş bulunan yeni mali sıkıntılar karşısında daha da hızlanacağı gerçektir. Bu bilinçleniş, ergeç halkın demokratik devrimci eylemini güçlendirecek ve halk kendinden yana kendi iktidarını demokratik, anayasal usuller içinde gerçekleştirecektir. Bu gerçeğin görülmesi, topluma egemen sınıfları, «hürriyet ve düzeni korumak» aldatmacası ardında kendi düzenlerini ve kendi imtiyazlarını sürdürme hürriyetlerini koruyucu yeni yeni terör tedbirlerine başvurmağa itelemektedir. Bu tür tedbirlerin anayasamızın kabul ettiği «hürriyetçi sisteme» aykırı olduğu kuşkusuz kabul edilebilir. Ayrıca, hükümetin getirdiği yeni tedbirlerin, 1967 yılında olduğu gibi sert tepkiyle karşılaşmasından korktuğu da açıktır. Bu tür olağanüstü ve faşizme yönelmiş tedbirlerin gerçekleştirilmesi açısından başvurulan klasikleşmiş usuller mevcuttur. Bu usullerin en geçerlisi, halkı yeni tedbirlerin gerekliliğine inandırıcı bir takım olaylarla karşılaştırmak ve bu olayların yarattığı tedirginlikten yararlanarak terör düzenini getirmektir. Bu usul, gerçekten, Hitler ve Mussolini iktidara gelmeden önce başarıyla uygulanmıştır. Aynı oyunun ülkemizde de geçerli kılınmasına çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bu konuda, İzmir'de camie bomba konulması şeklinde ortaya çıkan komedi, klasik usulün başarısız bir sahneye konulmasından başka birşey değildi. Geçen kasım ayında, Samsun'dan Ankara'ya düzeni Mustafa Kemale şikayet etmek için yapılan masum bir öğrenci yürüyüşünün nasıl büyültüldüğü, nasıl genişletilmesine çalışıldığı akıllardadır. Özellikle sağcı basın, bu yürüyüşü adeta bir «ihtilâl provası» olarak nitelendirmiş, faşist tedbirlerin alınmasını, kan dökülmesini açık açık istemiştir. İstanbul Üniversitesin'deki son olayların da, olduğundan çok büyük bir şekilde ve düzene yönelmiş bir hareket olarak gösterilmek isteği, aynı oyun çerçevesinde düşünülmek gerekir. Geri bırakılmış ülkemizin koşulları içinde, en kesif ve gerçekçi bir devrimci kitle olan gençliğin hareketi, büyültülmek ve düzeni yıkıcı bir eylem olarak gösterilmek suretiyle, istenilen tedirginlik halkta yaratılmak ve bu arada devrimci gençlik de harcanmak istenmiştir. Protesto hareketine girişen gençlerin genişliğiyle hiç de bağdaşmayan bir büyüklükte polis kuvvetinin üniversite etrafında görevlendirilmesi, gençlik - polis çatışmasının bilerek ve istenerek göze alınışı başka bir şekilde yorumlanamaz. Nitekim, olayın ilk günü, meseleyi üniversitenin bir iç işi olarak yorumlayan yöneticiler, ertesi günü ağız değiştirmişler, baskı tedbirlerinin meclise verileceğini açıklarken, aynı zamanda gençlik olaylarının toplum için tehlikeli bir şekilde geliştiğini belirtmek lüzumunu da duymuşlardır.

Konu bu şekilde ele alındığından, Üniversitenin acele ve sert bir biçimde verdiği kararla, hiç değilse, iktidarın bir oyununa geldiğini kabul etmek lâzım gelir. Evvelâ şunun bilinmesi gerekirdi ki, üniversiteyi bir süre için kapatmak gibi sert tedbirler, belki geçici süreler için, sorunların üzerini örter ve fakat temelden çözümleyemez. Haziran hareketlerine temel teşkil eden «reform isteklerinin» hâlâ tüm olarak bir sonuca bağlanamamasının, demokratik bir üniversite yaratmak konusundaki ağırlığın öğrencide bir huzursuzluk yarattığı bir gerçektir ve bu huzursuzluk değişik olaylarda ifade edilmiştir. Buna rağmen, bu huzursuzluğu giderici temel tedbirlerin alınmasında ihmalcilik, sonuçda, yine öğrenciyle üniversite yönetimini karşı karşıya getirmiştir. Bu karşı karşıya gelişten ise en çok yararlanma imkanı, terör yolunda ilerleyen siyasi iktidar için söz konusudur. Reformları bir an evvel bir biçime bağlaması, kendi sorumluluğunu yerine getirmesi gereken üniversite eğer bunu yapabilmiş olsaydı, bu reformların gerçekleşmesini hiçbir zaman istemeyecek olan siyasi iktidarı bir davranışta bulunmağa mecbur etmiş, sorumluluğuyla onu başbaşa bırakmış olacaktı. Bu durumda, Üniversite, öğrencisi, öğreticisi ve yöneticisiyle bir bütün olarak, siyasi iktidardan reformları gerçekleştirmesini istemek durumuna girecekti. Bu şekilde Üniversite bir bütün halinde devrimci bir çizgiye gelmiş olacaktı. Bunu yapmayan üniversite, reformların gecikmesinde siyasi iktidara düşen sorumluluk payını da, yersiz olarak, kendi üzerine almış ve hem de öğrenciyle karşı karşıya gelerek, üniversitenin bir bütün olarak demokratik devrimci bir güç olması imkanını yok etmiştir. Son olaylardaki tutumuyla da, üniversite, hem iktidarın terör tedbirlerini geçirebileceği bir ortam yaratılması konusunda kendisine imkan yaratmış ve hem de terör tedbirlerine karşı müessese olarak tepki göstermek imkanlarını şimdiden yok etmiştir.

Belirtmek istediğimiz bu oyun tam anlamıyla gerçekleşmediyse, bu doğrudan doğruya, üniversiteyi çeviren polislerle çatışmamak akıllılık ve bilincini gösteren devrimci öğrencilerin olumlu davranışlarına bağlanabilir. Oyunun bu noktada gerçekleşmeyişi karşısındadır ki, terörcü, faşist bir düzenin kurulmasından yana olanlar, Ankara'da sağcı öğrencileri sopalı saldırganlıklara itelemekle oyunu tamamlamak istemektedirler. Öğrenci hareketlerinin ilk haklı tutumlarından uzaklaşmakta olduğunu üzüntüyle izlediğini belirten Sayın Cumhurbaşkanı Sunay'ın, olayları bütünüyle ele alarak incelerse, üzüntüsüne yol açan nedenleri öğrencilerinin hareketlerinden çok, başka yerlerde bulabilecektir. Bu gelişim içinde, Üniversite gerçekten demokrasiye olan bağlılığını göstermek, «devrimci» olmak istiyorsa, 1960 yılında biçimsel bir demokratik düzen için bir bütün, bir müessese olarak verdiği mücadelenin bir örneğini sosyal gelişim ve gerçek demokratik düzen için de gerçekleştirmelidir. Gerçek devrimcilik 1969 yılının koşullarına ve ülkemizi getirdiği noktalara uygun devrimciliktir.

TÜRKİYE SOLU İÇİN YENİ DÖNEM

Geçen hafta başında sonuçlanan Türkiye İşçi Partisi Olağanüstü Kongresi'nin en olumlu sonucu şüphesiz, tabanın ÇAĞRI'sında ifadesini bulan temel sorunlarla ilgili önerilerin Anadolu'nun dört bir yanından gelen delegelerce benimsenmesi ve kongre kararı haline gelmesidir.

Hatırlanacağı üzere, imzaları ve tam metni ANT'ta yayınlanmış bulunan «Türkiye İşçi Partisi Üyelerine Çağrı»da şöyle deniliyordu: «**İnanıyoruz ki çözümyolu, yeni ve eski yöneticilerin yaptıkları gibi karşılıklı suçlamalarla değil, partinin bünyesindeki rahatsızlıkların üzerine cesaretle eğilmekle bulunacaktır. Partimizin kökten gelen rahatsızlıklarını isabetle teşhis edebilecek ve yarının sosyalist Türkiye'sini kurmak yolunda köklü çözümler getirebilecek tek güç partinin gerçek sahibi olan tabanda bulunmaktadır. Tabandan gelen, sorunun köklerine inen, TİP'e gerçek bir sosyalist parti niteliğini kazandırabilecek toplayıcı bir «muhalefet» hareketi artık zorunlu olmuştur.**»

Tabandan gelen bu hareket, daha sonra Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinden gelen yüzlerce imzanın katılması ve katkısıyla güçlenmiş, kişisel hesaplaşma amacıyla toplanan olağanüstü kongreye derhal sahip çıkarak tüzük değişikliklerinin *gerçekleştirilmesi* imkânını yaratmıştır.

Bilindiği gibi, Aybar ekibi, mevcut tüzük ve programın yeterli olduğunu ve bunlarda hiçbir değişiklik yapılamayacağını ileri sürerek tabanın önerilerine karşı çıkmış bulunuyordu. Nitekim olağanüstü kongreyi toplamak üzere yapılan genel yönetim kurulu toplantısında Aybar ve arkadaşları tüzük değişikliği tekliflerine şiddetle karşı çıkmışlardı. *Tabanın olağanüstü kongreye sahip çıkarak gündemde değişiklik yapmak suretiyle tüzük değişikliğini gerçekleştirebileceği görüşüne* de, «**olağanüstü kongrelerin ancak önceden saptanan gündemdeki konuları görüşebileceği, gündemde değişiklik yapılamayacağı**» gerekçesiyle muhalefet etmişlerdi.

Ne olursa olsun Aybar'ı devirmek iddiasıyla olağanüstü kongre isteyen *Aren ve arkadaşları da, tabandan gelen* bu tüzük değişikliği isteklerini ikinci plana atmışlar, kongre delegelerine asıl meselenin Aybar'ı devirmek olduğunu, tüzük değişikliği yapmanın bu hareketi zayıflatacağını bildirerek, tüzük değişikliği isteyen Üçüncü Yol'cuları «**bölücülük**» yapmakla suçlamışlardır.

Kongreye ayrı bir grup olarak katılan Milli Demokratik Devrimciler de, Üçüncü Yol'un *önerileri karşısında* yine **kişisel suçlama metodlarına başvurmuşlar, hattâ kongre sırasında dağıttıkları bildirilerde «Son günlerde yönetici klik içinde çıkan ihtilafta her iki taraf, hattâ kendine «tabanın sesi», «üçüncü yol» gibi adlar takarak ortaya çıkan bir kliğe önayak olanlar da, piyasaya değin sosyalizmin bilimine ihanette, jurnalcılıkta ve maksatlı tasfiyelerle partinin güçsüz bırakılmasında ve gelişememesinde ortaklaşa sorumludurlar»** şeklinde asılsız ithamlarda bulunmuşlar ve «**Devrimci Grubun desteklenmesi partiyi bugünkü açmazdan kurtaracak tek çıkar yoldur**» diyerek delegelere üçüncü bir liste empoze etmişlerdir.

Ne var ki, üç grubun da karşı çıktığı bu önerilerin teşkilatın gerçek temsilcileri tarafından tamamen benimsendiği, kongrede Aybar'ın açış konuşmasını yapmasından hemen sonra meydana çıkmıştır. Genel Başkan Aybar, konuşmasının son bölümünde «**Taban kelimesini, partinin alt kademesindeki muhalif aydınlara inhisar ettirmekte isabet yoktur**» diyerek ÇAĞRI'cıları küçümsemeğe kalkışmış, daha sonra ÇAĞRI'daki isteklere tek tek karşı çıkmıştır. Aybar, «**Türkiye'nin temel sorunları bölümünde çağrıcılarla tam mutabık olup olmadığımızı kesinlikle söylemek, kullandıkları ifade şeklinin kapalılığı nedeniyle, bize pek mümkün görünmedi**» demiştir. Oysa, toplayıcı muhalefet hareketi, şu anda kesin **teşhisler** koymak ve strateji tesbit etmek **değil**, bunu sıhhatli şekilde **sağlamak üzere** bir serbest tartışma ortamı **hazırlamak** için çıktığını ÇAĞRI'sında belirtmiştir. Şüphesiz bilimsel tartışmalara imkân sağlandıktan sonra Türkiye'nin gerçeklerini kollektif bir çalışma ile değerlendirerek en doğru yol bulunacak, en isabetli strateji saptanacaktır.

Örgütlenme ile ilgili önerileri «**Örgütlenme, masa başında varılan ve akla uygun gibi görünen kesin ve ister istemez soyut yazılarla çözülüverecek bir mesele değildir**» diyerek geçiştiren Aybar, eğitim ile ilgili önerilere **de** «**Programı her gün yeniden eleştiren bir eğitim sistemi, siyasi partiler birer bilim akademisi veya kulüp olmadıklarından, partiyi etkili bir mücadele örgütü olmaktan alakor**» diyerek karşı çıkmıştır.

Aybar, Bilim Kurulu ile ilgili öneriyi de «**Çağrıcılar, Bilim ve Araştırma Bürosu'na parti - üstü bir kişilik kazandırmayı istiyorlar**» şeklinde yanlış yorumlayarak «**Sosyalizm etiketi altında bürokrat burjuvazinin parti dışında veya içinde ağırlık kazanmasına ve emekçi sınıfları bilim adına vesayet altına almasına partimiz asla müsamaha edemez, etmemelidir**» suçlamasında bulunmuştur.

«**TİP programının sosyalist bir program olmadığı hakkındaki görüşler gerçeğe uygun değildir**» diyerek programın yeniden çizilmesi önerisine **de** karşı çıkan Aybar, parti içinde eleştiri **özgürlüğünün en geniş şekilde kullanıldığını** ileri sürmüş, tabanın merkezi yeterince denetliyemediği iddialarını **da** reddetmiştir.

Ne var ki, kişisel suçlamaların partiyi kurtaramayacağını gören genel kurul, ÇAĞRI'cıların, bu görüşler doğrultusunda hazırlayarak bir dosya halinde başkanlık divanına sunduğu tüzük değişiklik önerilerini, Aybar'ın muhalefetine rağmen gündeme almıştır. Ayrıca, tüzük değişiklik önergelerinin Aybar grubuna mensup kişiler tarafından **hasıraltı edilebileceğinden** endişe duyduğu içindir ki, tüzük tadil komisyonuna genel merkezin **önerdiği** *kişileri değil, muhalefete mensup* **Murat Sarıca, Yusuf Ziya Bahadınlı, Turgut Kazan, Kemal Kaya, Yakup Erdem**'den kurulu tüzük tadil komisyonu, raporunu pazar akşamı başkanlık divanına sunmuştur.

Başlangıçta tüzük değişikliklerine karşı çıkan Sadun Aren ve arkadaşları da, kongrenin havasını gördükten sonra görüş değiştirmişler ve tüzük tadilatından yana olmuşlardır. Ancak bu *arada* **Aren'cilerin tutarsız bir davranışı da gözden kaçmamıştır. 3. Büyük Kongre'de profesyonel sendikacılara en** ağır şekilde hücum eden ve sendikacılar hakimiyetinin yıkılması için **savaş** açan Aren'ciler, bu defa oyların **başa**baş olduğunu görünce sendikacıların kendi aleyhlerinde çalışmasını önlemek için sendikacılara kur yapmağa başlamışlardır. Hattâ Sadun Aren, kongrede yaptığı konuşmada, profesyonel sendikacılığın bilimsel bakımdan zorunlu olduğunu söyleyerek «**profesyonel sendikacıların imtiyazlı durumuna son vermek**» gerekçesiyle getirilen tüzüğün 53. maddesinde değişiklik yapılması önerisine karşı çıkmıştır.

Tabanın tüzüğü değiştirmekteki azimli tutumu karşısında tüzük deği-

AREN VE TÜRKLER KONGREDE
— Muhalefetten profesyonel sendikacılara tâviz —

Dilşat d **salonunda yap Olağanüstü Kongre giremeye konuşmaları önünde izliye**

Aybar'cı Tarık Ziya Ekinci ile Aren'ci Behice Boran delege sıralarında...

şikliklerine karşı ne Aybar'cılar, ne Aren'ciler direnebilmiş, ve 53. madde hariç, tüzük değişiklikleri kongreden oybirliğiyle geçmiştir.

Tüzükte yapılan en önemli değişiklik, partinin karakter ve amacını tespit eden ikinci maddeye «sosyalist» kelimesinin sokularak TİP'in resmen bir «sosyalist parti» haline getirilmesi olmuştur. Oybirliğiyle kabul edilen ikinci maddenin yeni şekli şöyledir:

«Türkiye İşçi Partisi, Türkiye işçi sınıfının ve onun tarihi ve bilime dayanan demokratik öncülüğü etrafında toplanmış, onunla kader birliğinin bilinç ve mutluluğuna varmış bütün emekçi sınıf ve tabakaların (ırgatların, topraksız ve az topraklı köylülerin, zanaatkarların, küçük esnafın, aylıklı ve ücretlilerin, dar gelirli serbest meslek sahiplerinin, ilerici gençlik ve aydınların), kanun yolundan iktidara yürüyen demokratik, bağımsız, sosyalist siyasal örgütüdür.»

7. maddenin 3. fıkrasında yapılan değişiklikle parti içi demokrasiyi gerçekleştirmek üzere parti üyelerinin parti meselelerini sadece parti içi organlarda değil, aynı zamanda partide düzenlenecek toplantılarda da tartışabilmesi imkânı sağlanmıştır.

Seçimlerin üç turda yapılmasını emreden, dolayısıyla sosyalist bir partiye yakışmayacak biçimde zaman kaybına ve çeşitli kulis oyunlarına yol açan 14. madde de değiştirilerek parti organları seçiminin tek oylamada yapılması kabul edilmiştir.

Parti içinde aşağıdan yukarı denetimin sağlanabilmesi için genel yönetim kurulunun merkez yürütme kurulunu düşürürebilmesi ile ilgili 15. madde de değiştirilmiştir. Eskiden 41 kişilik genel yönetim kurulunun merkez yürütme kurulunu düşürebilmesi için üçte iki aleyhte oy kullanılması gerekiyordu. 13 kişilik merkez yürütme kurulu zaten üçte biri teşkil ettiği ve kendi aleyhinde oy kullanamayacağı için bu kurulun düşürülmesi imkânsız hale geliyordu. Maddenin yeni şeklinde merkez yürütme kurulunun salt çoğunlukla düşürülebilmesi sağlanmıştır.

Bilim ve Araştırma Kurulu'nun genel başkanın baskısı altında çalışmasını önlemek için tüzüğün 20. maddesi değiştirilerek Bilim ve Araştırma Kurulu üyelerinin başkanlık bürosu tarafından değil, Merkez Yürütme Kurulu'nun tavsiyesiyle Genel Yönetim Kurulu'nda seçilmesi, işçilerin, sendikacıların, tarım işçilerinin, gençlik temsilcilerinin de kurula girmesi ve sadece genel başkanın değil, genel yönetim kurulunun da Bilim ve Araştırma Kurulu'na görev verebilmesi kabul edilmiştir.

Partideki son anlaşmazlığın çıkmasında en büyük âmil olan, **«genel başkanın yetkili kurullara danışmadan parti adına temel görüşler açıklaması»** da, 34. maddede yapılan değişiklikle önlenmiştir. Bu değişikliğe göre, genel başkan bundan böyle parti adına yeni görüşler ortaya atacağı yada yeni yorumlar yapacağı zaman mutlaka Merkez Yürütme Kurulu'nun onayını alacaktır.

Tüzük değişikliklerinden sonra kongrenin aldığı en önemli kararlardan biri de, 28.12.1968 tarihine kadar partiden ihraç edilmiş olan sosyalistlere yeniden partiye dönmek imkânının verilmesi olmuştur. Sıra bu konunun görüşülmesine geldiği zaman, kişisel çekişmeler içinde bulunan ve yönetime girmek isteyen bazı kişiler, şimdiye kadarki ihraçlarda dolaylı yada doğrudan doğruya rol oynamış oldukları halde birdenbire ihraç edilenlerin savunucusu kesilmişlerdir. Ancak bu küçük hesaplar kongrede itibar görmemiş, divan başkanı da bu yatırımlara imkân tanımamıştır. Neticede 28.12.1968 tarihine kadar partiden ihraç edilmiş olan üyelerin, müracaatları halinde tekrar partiye kabul edilmeleri oybirliğiyle kararlaştırılmıştır. Böylece **«toplayıcı muhalefet hareketi»**, gerçekten **«toplayıcı»** bir sonuç vermiş ve TİP, Türkiye'deki sosyalist potansiyelin tek örgütü olmak şansını yeniden kazanmıştır.

Bundan sonra ne olacaktır?

Kongreden önce çıkan çeşitli söylentilere rağmen, Sadun Aren ve arkadaşları, yönetimde çoğunluğu ele geçirememiş ve genel başkanı değiştirememiş olmakla beraber, partiden ayrılmayı ve yeni bir parti kurmayı düşünmediklerini, görüşlerini parti içinde savunmaya devam edeceklerini açıklamışlardır.

Partinin bütünlüğü bakımından tek çatlak ses, geçen kongrede olduğu gibi bu kongrede de yine Çetin Altan'dan çıkmıştır. Çetin Altan kongrenin ilk günü yaptığı konuşmada Aybar yeniden genel başkan olduğu takdirde partiden kopacağını açıkça ilan etmişse de, seçim sonuçlarını öğrendikten son kişisel bunalımlarını dile getiren yazılarla kongrede savurduğu tehditleri örtbas etmeğe kalkışmıştır. Çetin Altan, bu istikrarsız tutumu ile, Sadun Aren'in şimdilik kararlı görülen tutumunun çok dışına düşmektedir. Ve herhalde artık Çetin Altan'ın tutumu Aren ve arkadaşlarını bağlamamaktadır.

Genel Yönetim Kurulu seçimlerinin dengeli bir sonuç vermesi, Aren ve arkadaşlarının Aybar tarafından partiden uzaklaştırılması ihtimalini de ortadan kaldırmıştır. Zira, Aren'ciler Genel Yönetim Kurulu'nda 11 asil ve 16 yedek üye ile yer almışlardır. Milletvekillerinin ve genel yönetim kurulu üyelerinin partiden ihracına karar verebilmek, genel yönetim kurulunun yetkisi dahilinde olduğuna göre, Aren'cilerin hatırı sayılır oranda temsil edildikleri bir kuruldan böyle bir karar çıkması ihtimali çok zayıftır. Kaldı ki böyle bir karar çıkacak olsa dahi, Merkez Haysiyet Divanı'nın tek taraflı hareket edeceği düşünülemez. Zira, Merkez Haysiyet Divanı'nın başkanı Cemal Hakkı Selek muhalefet kanadına mensup olup başka muhalif üyeler de bu divanda yer almaktadır.

Esasen, Aren'cilerin tasfiye edileceği yolunda hemen kongreden sonra çıkartılan haberlere karşılık genel merkez derhal bir bildiri yayınlayarak herhangi bir tasfiyenin söz konusu olmadığını açıklamıştır. Kaldı ki, kongre delegelerinin yarısının oyunu almış olan ve ileride çoğunluğu da ele alması mümkün bulunan kimseleri, sırf Aybar'a aykırı görüşlere sahip oldukları için partiden ihraç etmeye kalkışacak bir genel merkez, ilk kongrede hesap vermek zorunda kalacaktır.

İşte bu denge içinde Aybar'cılara da, Aren'cilere de, partiye yeniden kabul edilen eski üyelere de, önümüzdeki seçim döneminde partinin bütünlüğünü korumak ve sosyalistlerin seçimde başarı kazanmalarını sağlamak için büyük sorumluluk düşmektedir.

Aybar artık kişisel görüşlerinde ısrar etmekten vazgeçmeli ve merkez yürütme kurulu kongrenin verdiği direktifler içerisinde çalışmayı sağlayarak bütün sosyalistlere yeni hedefler göstermelidir. Kongreden sonra seçim sonuçlarını bildirmek üzere gazetelere gönderilen bildirilere kendi görüşlerinin kongrece benimsendiğini belirten ifadeler koymak isteyen Aybar'a, kendisini destekleyen sendikacıların dahi karşı çıkması olumlu bir işaretir.

Partinin en yetkili organı olan büyük kongre, derinlemesine örgütlenme, parti içi demokrasi, eğitim çalışmaları, programın yenilenmesi, bilim kurulunun bilimsel özgürlük içinde çalışması, partinin bütün sosyalistleri bünyesinde toplaması ve yandaş kuruluşların desteğini kazanması konusunda, tabanın sesine uyarak, yönetim organlarına gerekli direktifleri vermiştir.

Artık kişisel çekişmeleri bir yana itip, karşılıklı saygı içinde bu direktifleri yerine getirmek parti yöneticileri için başlıca görevdir. Yöneticilere muhalif olanlar da, parti meselelerini organlarda ve organların düzenleyeceği parti içi toplantılarda kendi görüşleri açısından tartışacaklar, doğruluğuna inandıkları görüşleri savunacaklar, ama herhalde egemen sınıflara ve emperyalizme karşı, muhalif oldukları yöneticilerle omuz omuza mücadele edeceklerdir.

ÇEKOSLOVAKYA'DA BOZGUNCU ÖRGÜTLER

Derleyen : Mekin GÖNENÇ

22. Bloklar arası nükleer dengenin sağlanmasından bu yana, Pentagon'daki askeri liderler, Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkeleri (Varşova Paktı Devletleri) artık silahlı bir çatışma yolu ile dize getiremiyeceklerini anlamış bulunuyorlardı. Üstelik, Vietnam bunun en canlı delili idi. Güçlü bir askeri pakt içerisinde bulunmayan bu küçük ülkeyi milyarlarca dolar ve yüz binlerce asker kullanmasına rağmen, bir türlü dize getirememiş ve gerek Pentagon, gerekse Amerikan hükümeti bütün dünya devletlerinin gözünde kendilerini yitirmişlerdi.

Pentagon'a göre, özellikle Doğu Avrupanın sosyalist ülkelerini komünist bloktan koparabilmek için güdülen stratejide önemli değişiklikler yapmak gerekiyordu. Yeni stratejinin temelinde şu ana fikir yer almakta idi:

«Aydınlar, öğrenciler ve kararsız çevreleri kullanmak sureti ile, ilerde bir karşı ihtilal hareketine dönüşebilecek her türlü uğraşıları, en zayıf olarak tanınan komünist ülkeler içerisinde yoğunlaştırmak. Bu gibi ülkelerde önce ÖZGÜRLÜK temasını işlemek ve daha sonra da akımı KAPİTALİZME DONÜŞ'e çevirebilmek...»

Bu planın uygulanması A.B.D.'nin Avrupa Kara Kuvvetleri Kumandanlığı'na verilmiş bulunuyordu. Bu kumandanlık zaman zaman bu konuda «Çok Gizli» emirler çıkarıyordu. Bu emirlerin çoğunda yer alan husus, ağırlığın Doğu Almanya ile Çekoslovakya'ya verilmesi ve bu ülkelerde komünizmin topraklardan sökülüp atılması idi. Ne var ki, bu planlar bütün yabancılardan son derece gizli tutuluyor ve hattâ Amerikan çevreleri bu planları kendilerinin en yakın NATO müttefiklerine bile göstermiyorlardı.

Pentagon'un bu planı, Batı'nın en önemli istihbarat merkezlerinde önemli görevleri bulunan fakat aslında son 20 yıldan beri Sovyetler namına çalışan Kim Philby tarafından Sovyetler Birliğine ulaştırıldı. Pentagon'un Doğu Almanya ile Çekoslovakya içerisinde hazırlamakta olduğu savaş planının uygulanmasında CIA ajanları ile birlikte, Kara Kuvvetleri istihbarat subayları da görevlendirilmiş bulunuyorlardı. Gerek Doğu Almanya, gerekse Çekoslovakya'daki komünist partileri içerisinde güçlü bir muhalefet grubu yaratmak, bu ülkelerdeki Amerikan beşinci kolunun en başta gelen görevleri arasında idi.

Sovyet Rusya Pentagon'un bu planını ele geçirdikten sonra müttefiklerini uyarmak gereğini duymuştu. Doğu Alman hükümetinin aldığı yerinde tedbirler sonunda, Pentagon'un planı bu ülkede gelişme ve başarı imkanı bulamamıştı. Ne var ki, Çekoslovak liderlerinin durumun önemini tam olarak kavrayamamaları, ülke içerisinde güçlü denecek bir anti - sosyalist muhalefetin doğmasına sebep olacak ve Pentagon'un planını adeta kolaylaştıracaktı. Bu konuda diğer sosyalist ülkelerin yapmış oldukları uyarmalara Çekoslovak liderlerinin her defasında vermiş oldukları cevap şu idi:

«Çekoslovaklar yalnızca LİBERAL ve HÜRRİYETÇİ BİR SOSYALİZM istemektedirler.

Hiçkimse bir karşı ihtilal peşinde değildir...»

Ne var ki, gerek Sovyetler Birliği, gerekse diğer Varşova Paktı üyelerinin askerleri Çekoslovakya içerisine girmeğe başlayınca, reformcu çevrelerin derhal vakit geçirmeksizin iyi örgütlenmiş yeraltı uğraşılarına girişmeleri; çok kısa bir zaman içerisinde seri halde tam kapasiteli gizli gazete ve broşürler yayınlamaları ve hattâ bazı bölgelerde gizli verici radyo istasyonlarını faaliyete geçirmeleri kendilerinin daha önceden ne kadar iyi hazırlandıklarını ve Çekoslovak liderlerinin bu kişilerin uğraşılarını değerlendirmede ne derece hataya düştüklerini açıkça göstermektedir.

23. Gerek 1917 Ekim İhtilalinden bu yana gerekse ihtilalden çok daha öncelerinde, yeryüzü ülkelerinin siyasi gelişmeleri iyice incelenecek olursa gerek SOSYALİZM'in gerekse SOSYALİST PARTİLER'in gelişmesine karşı en büyük muhalefet ve ZARAR'ın sağ kanadın en ucundaki koyu liberal partilerden değil de, kendilerine SOSYAL DEMOKRATLAR adını veren ve toplumun bütün sınıflarını bünyesinde barındırmaya çalışan BUKALEMUN örneği parti topluluklarından geldiği bir gerçek olarak ortaya çıkacaktır. Bu konuda verilecek en yerinde örnek İngiliz İşçi Partisi'dir. (Ç.N. Sosyal Demokratlar akımı Türkiye'de C.H.P. tarafından sürdürülmektedir.)

1948 yılında, Komünist Partisi Çekoslovakyada yönetimi ele aldıktan sonra, Sosyal Demokratlar kendi partilerini feshetmiş, üyelerinin bazıları Komünist Partisi içerisine sızmayı ve yerleşmeyi başarmış, bazıları da son 20 yıldan beri yeraltı örgütlerinde yerleşmeyi tercih etmişti. Bu iddianın yalnızca duygusal bir tahminden ibaret olmadığı 1968 haziran ayında ortaya çıkacaktı. Çekoslovakya'da olaylar son süratle gelişirken, adeta bir sürpriz şeklinde Prag'da bir bildiri yayınlanıyordu. Bildirinin altındaki imza şu idi: **«Sosyal Demokratlar Prag İl Komitesi»**... Bu bildirinin yayınlandığının hemen ertesi günü bütün Çekoslovakya'da Sosyal Demokratlar örgütleri fışkırmaya başlıyacaktı. Hattâ, resmen «kapalı» olması gereken bu parti, 1968 yaz ortalarında Çekoslovakya toprakları üzerinde mahalli toplantı ve konferanslar bile düzenliyebilecekti.

21 ağustos günü Varşova Paktı orduları Çekoslovakya'ya girmeye başladığında, Çekoslovak Dışişleri Bakanı Hajek bazı parti ileri gelenleri ile birlikte (O. Sik, Vlasek ve Hasparik) Yugoslavya'da bulunmakta idi. Olayı duyar duymaz, Hajek derhal Çekoslovakya'nın Birleşmiş Milletler'deki temsilcisi Muzik'i aramış ve kendisine olayları Genel Kurul'a getirmesini emretmişti.

İşte bu Hajek'in geçmişteki durumu incelenecek olursa, ortaya şöyle bir gerçek çıkacaktı: Jiri Hajek eski bir «Sosyal Demokrat» idi. Bu partinin feshinden sonra Komünist Partisi'ne girerek, taa Dışişleri Bakanlığı'na kadar yükselebilmeyi başarmıştı.

● Jiri Hajek'in başlıca görevi Çekoslovakya'yı Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerden uzaklaştırmak ve Batı Almanya'ya yaklaştırmaktı.

● Hajek bu konuda kendine en büyük yardımcı olarak, «Literarny Listy» adlı gazetenin editörlerinden PRAZEK'i seçmişti.

● Prazek Batı Almanya'da, dışarıya karşı bir kültür kurumu olarak gözüken fakat aslında Batı Almanya Gizli İstihbarat Servisi'nin bir kolu olan «Internationes» de çalışmıştır.

● Orta Doğu krizi esnasında, sırf Araplarla olan sosyalist birliği parçalamak amacı ile, İsrail'e yaklaşma politikası fikrini ortaya atan JIRI HAJEK idi. Bu fikir kendisinin gütmekte olduğu Batı Almanya politikasının bir parçasını teşkil ediyordu. Zira, B. Almanya uzun bir süreden beri İsrail ile sıkı bağlar kurmuş bulunmakta idi.

Nazi artıkları yine Prag sokaklarında boy gösteriyorlar, gamalı haç çiziyorlardı...

● Hajek daha sonraları, sosyalist rejime bağlı ve Sovyetler Birliğine yakınlık duyan diplomatları yerlerinden alarak, Çekoslovak hariciyesini kendilerinin görüşlerini benimsemiş kişilerle doldurmağa başladı.

● Jiri Hajek ve eski sosyal demokratların içerisinde toplanmış olduğu «Svobodno Slovo» adlı gazetenin 1968 nisanının ilk günlerinde çıkan bir başyazısında şu satırlar yer almakta idi:

«... Bizler Marxist bir parti değiliz. Yalnızca Çekoslovakya'nın kendine has bir sosyalizm'i kurmak için çalışmaktayız. Bu amaca erişebilmek için de MASARYK'in ortaya atmış olduğu fikirler üzerinde ilerliyeceğiz...»

Yani, bir zamanlar Lenin'i öldürmek için adam kiralatan ve her gördüğü yerde sosyalizm'in ezilmesini kendine ideal edinmiş MASARYK'in fikirlerini...

NONOTNY
— Eski Çek Lideri —

24. Şu anda Çekoslovakya'daki olayları başlangıçtan bugüne izleyen herkesin kafasında şöyle bir soru yer almaktadır: **«Çekoslovakya'da bir karşı ihtilal hazırlıyan ve bunu uygulamayı planlıyan örgüt yada örgütler gerçekten var mıydı?»**

Doğu bloku istihbarat servislerinin raporlarına göre, Çekoslovakya'da bu konu ile ilgili olarak başlıca şu iki örgüt bulunmakta idi:

● **KLUP 231**

Bu klübün başında tanınmış faşistlerden BRODSKY, emekli generallerden PALACEK ve eski casuslardan RAMBAUSEK bulunmakta idiler. Klübün 40 bin'in üzerinde üyesi olup, bunların çoğunluğunu serbest bırakılmış siyasi mahkûmlar, eski Nazi subayları, Gestapo namına ajanlık yapmış kişiler ve az miktarda da mürtit din adamları teşkil etmekte idi. Klüp 231'in ayrıca A.B.D. ve Kanada'da şubeleri vardı. Klüp 231 CIA ile yakın bağlar kurmuştu. Klübün CIA ile olan irtibatı özellikle Avusturya'da oturan PEHACEK ve A.B.D. de bulunan JENCIK tarafından sağlanmakta idi. CIA klübe para yardımları yapıyordu. Hattâ İngiltere bile, Büyükelçisi Barker kanalı ile, Klüp 231 ile ilgilenmeğe (!) başlamıştı. Klübün tek amacı, Komünist Partisi'nin kökünü kazımak ve Çekoslovakya'da sosyalizme son vermek idi.

● **BAĞIMSIZLAR KLÜBÜ:**

Bu grubun lideri IVAN SVITAK idi. Kendisi koyu bir sosyalizm düşmanı olmasına rağmen, Tabii İlimler Akademisi'ndeki görevinde bırakılmıştı. Svitak üniversitede kendisine üç yardımcı bulmuştu; RYPACEK, MUSIL ve KLEMENTJEV... Bunların her üçü de Beynelmilel Sionist Örgütü'nün ajanları olarak çalışmakta idiler.

1968 yılının başlarında Çekoslovakya'da bunlardan başka irili ufaklı bazı karşı ihtilal grupları da kurulmuştu. Ne var ki, bunların hiçbiri yukarda belirtilen iki örgüt kadar kuvvetli değildiler.

İşte işgal olayından çok daha öncelerı gerek Sovyetler Birliği gerekse diğer sosyalist ülkeler yaptıkları uyarmalarda, bu örgütlerin uğraşılarından Çekoslovak liderlerine bahsetmişler, karşılık olarak da kendilerinden bu klüplerin mutlak surette kontrol altına alınacağı şeklinde bir cevap almışlardı. Ne var ki, Çekoslovak liderleri bu klüpler hakkında hiçbir tedbir almayı gerekli bulmayacaklardı.

ÇEK DOSYASI

DUBÇEK
— Tehlikeli alâkalar —

25. Bu çeşit örgütler Çekoslovakya içerisinde devamlı ve faal bir şekilde çalışırlarken, nasıl olur da Komünist Partisi ve onun yöneticileri bunların uğraşlarına bir son vermek için harekete geçemezdi? Çünkü, kale adeta içerden fethedilmek üzere idi. Karşı ihtilalci güçler uzun bir süreden beri Komünist Partisi içerisine kendi adamlarını yerleştirmişlerdi. Parti içerisinde karşı ihtilalcilerin lideri durumunda olan kişi KRIGEL'di. Krigel, Merkez Komite'nin Presidium'una kadar yükselebilmeyi başarmıştı. 1968'in başlarında Krigel artık açıktan açığa görüşlerini açıklamaya başlamıştı bile. Öyle ki, «2000 kelime» yayınlandığı zaman, devlet televizyonunun düzenlediği bir programda, Krigel «manifesto»nun yazarları ile karşı karşıya geliyor ve programın sonunda da onların fikirleri ile birleşiyordu. Bütün bunlar Çekoslovak halkının gözleri önünde oynanıyor ve Komünist Partisi Krigel'in bu hareketi için en küçük bir soruşturma açmayı bile gerekli bulmuyordu.

26. Birçok batılı siyasi yorumcuya göre, «2000 kelime» aslında sosyalizmi ortadan kaldırmayı düşünen bir nitelik taşımamakta idi. Bu yorumculara göre, «manifesto» nun tek amacı, Sovyetler Birliği'nin modası geçmiş sosyalizmini terkedip, sosyalizm'i modern bir hale getirmekti. Bunun için de toplumun yönetimini, yetenek ve imkânları çok dar olan işçi sınıfının elinden alıp bunu daha kaliteli, daha yaratıcı düşüncelere sahip, daha yetenekli ve daha kültürlü kişilerin yani kısacası, işçi sınıfı dışında kalan aydınların eline vermek gerekiyordu...

Şayet aydınlar ve ilim adamları ile ilgili olarak Çekoslovakya'nın durumu incelenecek olursa, ortaya çıkan gerçek şu olacaktır: Ancak 20 yıllık yani topu topu bir nesillik bir uygulama esnasında Çekoslovak işçi sınıfı kendi içinden çok sayıda aydın yetiştirebilme imkânlarına henüz kavuşamamıştır. Yani, Çekoslovakya'daki aydın ve ilim adamlarının çoğunluğu orta tabakadan yani küçük burjuvadan gelmektedir.

Orta tabaka yani küçük burjuva'nın yapısını en iyi tanımlayanlardan biri de Lenin olmuştu. Lenin şöyle diyordu:

«Orta tabakayı teşkil edenlerin iki ayrı kişiliği bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, kendilerini, yalnızca DOLAR peşinde koşan KAPİTALİZM'in boyunduruğundan kurtaran İŞÇİ SINIFI'nın saflarında yer alır. Diğeri ise, kendilerine daha çok DOLAR ödeyecek olan KAPİTALİSTLER'le yanyanadır.»

Kısacası, İşçi sınıfının önderliği dışında bir SOSYALİZM düşünmek, diyalektik ve bilim metodlarına ters düşeceği gibi, böyle bir uygulamaya geçmek, yalnızca sosyalizm'i ortadan kaldırmak demek olacaktır.

Diğer sosyalist ülkelere nazaran, anti - sosyalist güçlerin niçin Çekoslovakya'da çok daha güçlü olduğunu anlayabilmek için bazı tarihi gerçeklere kısa bir göz atmak yerinde olacaktır:

● Özellikle 2 nci Dünya Savaşı esnasında, yani sosyalizmin Çekoslovakya'da uygulanmaya başlanmasından önce, Çekoslovakya'daki egemen sınıflar ile işçi ve emekçi halk toplulukları, müşterek düşman sayılması gereken NAZİLER'e karşı aynı saflarda değil, ne yazık ki karşı karşıya bulunmakta idiler. PREISS ve HARUSKA gibi bankerler, BATA gibi fabrikatörler ve KRULIS - RANDA gibi maden ağaları Nazi rejimi esnasında milyonluk servetler sağlamışlardı. Çekoslovakya Naziler tarafından işgal edildiği günlerde Çek sanayicilerinin silah üretiminden elde ettiği gelir yalnızca 3 milyar Korunos'u bulurken, 7 yıl sonra bu rakam 155 milyar Korunos'a fırlayacaktı. Çekoslovak egemen sınıfları silah sanayiinden kısa zamanda milyarlar kazanırken, düşmana karşı savaşan emekçi kitleler, aynı silahlarla Naziler tarafından biçilmekte idi.

● Kısacası, Çekoslovak egemen sınıflarının artıklarının Batı Almanya hayranlığı sebepsiz değildi. 1948 yılında sosyalizmin kabul edilmesi ile birlikte egemen sınıflar üstünlük ve çıkarlarını kaybedecekler ve bunların içte kalan akraba, eşleri, çocukları ve Naziler zamanında büyük ve rahat kazançlar sağlayan diğer irili ufaklı iş adamları eski günlerin hasretini çekeceklerdi.

● İşte, daha sosyalizme geçişten önce Çekoslovakya'nın ileri bir sanayi ülkesi olması, iç ve dış ticarette güçlü iş adamları ve bankerler yetiştirmiş olması, tabiatıyle Çekoslovakya'da daha güçlü bir anti - sosyalist topluluğun kümelenmesini yaratacaktı.

● Üstelik, sosyalist rejim Çekoslovakya'da yerleşirken ülkenin egemen sınıfları ile işçi sınıfı silahlı olarak karşı karşıya gelmemişlerdi. İşçi sınıfı hasmı ile yalnızca teorik bir savaş devresi geçirdiği için, hasmının ne derece kararlı, fırsatçı ve yeri geldiğinde intikamcı olduğunu olayların içinden öğrenememişti. Taa ki bu yılın yaz ortalarına kadar...

— SON —

Brezilya'da Goriller nasıl darbe yaptı?

Engin AŞKIN Kanada'dan yazıyor

13 Aralık 1965 Cuma günü, Brezilya'nın halk düşmanı gerici ordusu, Güney Amerikanın kanıksanmış darbelerinden birini daha tekrarlıyarak, ülkedeki demokratik yönetime son verdi. Gerçekte, Brezilya'nın demokrasiden başka herşeye benzeyen parlementer yönetim düzenine son verme kararı, biçimsel özgürlüklerden yararlanan muhalif güçlerin, gittikçe gelişmesiyle ilgiliydi. Güney Amerikada, hırsızlık, rüşvet ve kıyıcılıkta rakipsiz olarak bilinen Brezilyalı askerler, çok sıkı-fıkı oldukları yabancı sermayenin, ikazlarına gerek kalmadan sonuçlandırdıkları darbeyle birlikte, bütün karşıt cepheyi zındanlara doldurdu. Darbenin rejisörlerinden biri olan Cumhurbaşkanı Mareşal Costa e Silva, bütün gerici güçlerin ağzındaki sakızı çiğnemeye başlayıp, komünist kışkırtıcılığından dem vurdu. 82 Milyon nufusu olan ve işlenmiş topraklarının % 90 na yakın bölümüne, nufusun % 12 sinin sahip olduğu Brezilya'daki bu olayın başlangıcı, bir yıl öncesine uzanıyor.

1967'de yapılan ve ordunun desteklediği ARENA partisinin kazandığı seçimlerde, muhalefet milletvekili olarak Kongreye giren, 35 yaşındaki ünlü fıkra yazarı ve gazeteci, Marcio Moreira Alves, Correio da Manha adlı gazetede, özellikle ordunun kolladığı statüko'ya karşı, liberal çizgileri aşmıyan çok sert bir savaş açmıştı. Ordunun, toplumsal ve siyasal kurumlar üzerindeki baskısının kalkmasını, Üniversitede reformlár yapılmasını, parlementonun, kuru gürültüyü bırakıp sosyal sorunlara yönelmesini istiyordu genç gazeteci. Moreira, milletvekili olduktan sonra, çekilen dertlerin başsorumlusu olarak gördüğü orduya karşı olan sert tutumunu gittikçe arttırdı. Ve bundan altı ay önce, «İşkenceler ve İşkence Görenler» adıyla bir kitap yayınlayarak, bütün Brezilya'da geniş yankılar uyandırdı. Kitap, ordunun bulaştığı bütün pis işleri ayrıntılarıyla göz önüne seriyordu. Böylece, genç yazar ve milletvekili, halk ve aydınlarda, eğilime göre değişen ama çok yaygın bir etki uyandırmış ve yaygınlaşan ünüyle birlikte, ordu kodamanlarını da harakete geçirmişti. «Goriller» diye tanınan Brezilyalı generaller adına davranan, 3irinci Ordu Komutanı Siseno Sarmento, orduya hakaret edildiği iddiasıyla, genç milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasını ve yargılanmasını isteyen bir ultimatom verdi Cumhurbaşkanına. 1967 seçimlerinde, yönetimde «insancılık» vaadiyle işbaşına gelen, Cumhurbaşkanı Mareşal Silva, ilk önce ordu liderlerini yatıştırma yolunu denedi. Ancak, çok kızgın olan generallerin sert tepkisini görünce, bu çabasından cayma gerektiğine hükmetti. Ve böylece, hükümet isteğiyle, muhalif milletvekili Marcio Moreira Alves'in dokunulmazlığını kaldıracak tasarının hazırlıklarına geçildi. Pek tabii, büyük bir hızla tamamlandı bu iş...

Ancak, Adalet komisyonunda, 12'ye karşı 19 oyla kabul edilen tasarının «kanunsuz, yersiz ve faşist bir baskının eseri olduğunu» bağıran ve komisyon başkanlığından istifa ettiğini açıklayan milletvekili Cortez'in istifası, büyük heyecan uyandırdı. Siyasal gerilim kopma dönemine girmişti artık. Ve asıl bomba, bu olayın hemen ardından patladı. 12 Aralık günü, yani darbeden bir gün önce, meclise sunulan tasarı, 100 kişilik iktidar milletvekilinin, tasarıya karşı olan muhalefet kanadına katılmasıyla 216 oyla geriye çevrilmiş ve herkesi şaşkınlık içinde bırakmıştı. 100 kişilik iktidar milletvekilinin, bu kadar önemli bir tasarının oylanmasında, muhalefetle birlikte olmaları, Brezilya siyasal tarihinin en ilginç olayı olarak benzersiz bir özellik edindi. Cumhurbaşkanı Mareşal e Silva, adeta donmuş kalmıştı. «Ordu, halk ve sosyal sınıflar arasında düşmanlık yaratmak» suçuyla yargılanması istenen milletvekili Alves'in dokunulmazlığının kaldırılmasını öneren tasarı böylece tökezleyince, iki cins tepki belirdi Brezilyalılar üzerinde. İlki, iki yıla yakın bir süreden beri, sosyal reformdan ve sosyal adaletten başka söz etmiyen ve zengin sınıfa karşı çıkan Katolik Kilisesinin, milliyetçi iş adamlarının ve üniversite çevrelerinin davranışıyla ilişkindi. Bu gruptakiler, askerlerin yüzünde bir şamar gibi patlıyan oylama sonucunu, milli marşlarla, sevinç gösterileriyle kutlamaya girişmişti. Birinci tepkinin tam karşıtı olan ikinci tepki ise, ordu kesiminden geldi. Ve yıldırım hızıyla uygulanan bir darbeyle birlikte, Alves'i destekleyen cephenin, bütün tanınmış isimleri, kendilerini birdenbire, tankların önünde buldular.

13 Aralık cuma günü sona eren darbenin ardında bulunanlardan Askeri İçişleri Bakanı General Alfonso Albuqerque Lima, «Brezilyanın, solculardan temizleneceğini ve ordunun tanrı ve halk adına yaptığı ihtilalin en aşağı 10 yıl sürmesi gerektiğini», hemen açıklamayı ihmal etmedi. Cadillac'lı General adıyla ün yapan Hava Kuvvetleri Komutanı Gama e Silva ise, «tam tasfiye» sözleriyle, karşıt cephenin yokedilmesini öneriyordu. Askerlerin uyguladığı kesin sansür nedeniyle, bu sıralar olup - bitecek olaylardan haber almak imkanı ortadan kalkmakla birlikte, özellikle üniversite öğrencileri çevresinde büyük kaynaşmaların belirdiği, turistlerin getirdiği haberlerin başında geliyor. Brezilya dışında yaşıyanlar için, bundan sonra, kapatılmaktan nasılsa yakasını kurtarabilmiş olan Jornal do Brazil'i izleyip, gazetedeki hava raporunu yorumlamaktan başka yapacak bir şey yok. Yılın 12 ayında da, günlük güneşlik olan Rio'da çıkan bu gazete, darbeden sonra yayınlamaya başladığı, günlük hava tahmin raporunda, «Gökyüzünün simsiyah, kümülünümbüs bulutlarıyla kaplı olacağını, ısının hızla yükseleceğini, havanın nefes alınmazcasına kuruyacağını ve ülkede şiddetli rüzgarlar eseceğini» durmadan tekrarlıyor.

İZMİT - İSTANBUL YOLUNDA YÜRÜYEN BİR GENÇ KONUŞUYOR

İlan kölesi basının yer vermediği yürüyüş!

Geçen hafta içerisinde gazetelerin bir ikisinin iç sayfalarında yer alan bir protesto yürüyüşü yaptık. Ben ve yüze yakın arkadaşım üç gün süren bu yürüyüşte ve bize son gün katılan 400'ü aşkın arkadaşın protestomuza ortak oluşuna midelerini ilanlara bağlayan gazetelerin yer vermeyişine pek şaşmadık. Onların emperyalizmin karton devlerinden Montaj Sanayii ve Ortak Pazar'dan korkmakta olduklarını biliyorduk. Onun için yürüyüşümüzü doğrudan ilişki için montaj sanayiin en yoğun olduğu alanda İzmit - İstanbul arasında gerçekleştirdik.

Yürüyüşün başlamasından önce, hattâ bu konuyla ilgili eylem yapılması gerektiğinin tartışmaları başlarken hep yapılacak eylemin gereği üzerine kendi kendime sorular sordum. Tartışmalar geliştikçe, montaj sanayii ve ortak pazarla ilgili olanaklar ortaya kondukça, bu konunun hemen ele alınması üzerine düzenlenen eylemlere katılmayı bir görev bildim.

Ama kendi kendime başlatıp geliştirdiğim soru sorup cevap arama bir anlamda oyun, bir anlamda da otokritik olarak sürüp gitti. Şimdi bunların bazılarını yada önemsediklerimi kendi kendime tekrar sorup cevaplarını vereceğim.

● İzmit - İstanbul arasında üç gün süren montaj sanayii ve Ortak Pazar'ın ülkemize yararsızlığını anlatma yürüyüşüne neden katıldım?

— Emperyalizmin Türkiye'deki hakimiyeti, sanayii ele geçirmekle sağlanmıştır. Emperyalizmin işbirlikçi sınıfı sanayi kesimindedir. Sanayii ele geçirenler Türkiye'de tarımı da tam kontrollerine alabilmektedirler. Biz öğrenciler, bugüne kadar daha çok aktüel fakat üretimi doğrudan ilgilendirmiyen konularda eylem yapmaktaydık. Bu eylem ise bizleri doğrudan ekonomik yapıyla ilgilendiriyor. Kısacası bu eylem tamamen ekonomik ilişkilere yönelmiştir. Bu ise bizler için yeni bir dönemin geldiğini göstermektedir.

● Peki, neden bu eylemde Teknik Öğrenim kesimindeki gençler harekete öncülük etmişlerdir?

— İşte bu noktada, yukarıdaki eylem, günümüzden kopukmuş gibi olan durumunu yitiriyor ve günümüzle yarının bağlantıları ortaya çıkıyor. Teknik öğrenim yapan gençler hayata atıldıklarında genellikle sanayi kesiminde görev alacaklardır. Türkiyedeki sanayi ise montajcı ve ambalajcıdır. Teknik öğrencisi olan bizlerse bu sanayie robot olarak yetiştirilmek istenmekteyiz. Türkiye için hiçbir yaratıcı, ülkemiz şartlarına geliştirici yanımız ele alınmamakta robot olmak istememememiz üzerinde durulmamaktadır. Oysa biz, artık çok iyi bilmekteyiz ki, bu sanayi ile kalkınmamız mümkün değildir. Bu nedenden kendi öznel sorunlarımızla ülkesel gerçekler bu noktada çakışarak bize öncülük görevini yüklemektedir. Çıkmazımız çok açık seçik bu noktada düğümlendiği için bize güçlü bir potansiyel kazandırmıştır.

YÜRÜYEN AYAKLAR
— Yağmur ve çamura karşı tedbir -

● Eyleme katılan diğer kesimin öğrencilerinin bu noktada durumları ne olmaktadır?

— Aslında yukarda ortaya koyduğumuz öznel ilişkinin dışında yarının Türkiye'sini yaşayacak bütün gençler bu konuyla doğrudan ilgilidir. Ekonomik temelli her konu için de durum böyledir. Bunun tersini söyleyenler, egemen sınıfların isteğini dile getirmekte, öğrencilerin ülke sorunlarından koparak yanlızca robot meslek adamları olmasını istemektedirler.

● Hava şartlarının kötülüğü yürüyen arkadaşlarım ve bizleri izlemelerini istediğimiz işçi kardeşlerimizin üzerinde ne gibi etkiler yaptı?

— Havanın yağmuru ve soğuğu bizi pek etkilemedi. Hattâ etkilemedi deyimi yanlış; olumlu olarak etkiledi. Bazı arkadaşlar, arada kar yağmasının hem kendilerini, hem de bizleri izlemekte olan işçi kardeşlerimizi olumlu yönde daha fazla güçlendireceği konusunda birleştiler. Yalnız, bunun bence kötü bir yanı olurdu, o da işçilerle birlikte yaptığımız toplantıları aksatabilirdi. Zaten bu toplantılar organizasyondaki bazı hatalarımızdan bir miktar da aksamıştı. Fakat bu iki temel meselenin öyle yağmurla karla örtülmesinin de imkânı olmadığını bilmek gerek. Çünkü, yürüyen arkadaşlardan tüme yakını direnişler veterli olmazsa yıkılmakta olan emperyalizmin ülkemiz üzerine bombalar yağdırmaktan bile kaçınmıyacağını kesinlikle bilmekteler. Ve bunu anlatmanın çabası içerisindeler.

MONTAJ FABRİKASI ÖNÜNDE
— Onlar ortak, biz pazar —

● Yol boyunda işçilerin ve işverenlerin tepkileri beklenenle ne kadar çakıştı. Nerelerde ayrıldı?

— Genellikle beklenen daha fazla bir ilişkiydi. Bunda herhalde bazı aksaklıklarımız oldu. Katılan arkadaşlarla yapacağımız yeni tartışmalar bunu kesine yakın çizgileriyle ortaya koyar. Ve bize yeni eylemlerde yön gösterici olur. Ama asıl önemlisi ilişki kurduğumuz, bilgisini sorduğumuz işçi kardeşlerimizin, oyunun hiç değilse kaba kurallarını bilmesi ve bizim aktardığımız görüşleri de kolaylıkla anlaması oldu. İşçiler fabrikaların Türkiye'de kuruluşunun bir nedenini çok iyi kavramaktalar. Kendi emeklerinin ucuzluğunu sömüren, artık ürünü ülkemize aktaran montaj sanayiinin bu özelliğine bağlı olarak kendi yaşamalarıyla ilgi-

Bir evet bir hayır

Bu yazı İ.T.Ü.Ö.B.'nin «Olaylar ve Yorumlar» bülteninde de yayınlanmıştır. Sondaki not kendi sorunlarını ülkesel sorunlarla birlikte ele alan öğrencilere karşı öğretim üyelerinin tutumunu ortaya koyduğu için aynen bırakılmıştır.

«Demokratik Üniversite» gökten mi düşecektir?

Türkiye'nin koşulları gözetilmeden, üniversite ve ögelerinin durumu bu koşulların ışığında saptanmadan «Demokratik Üniversite» istemek, «öğrencilerin yönetime katılması» tezini ileri sürmek gösterişten ötede bir anlam taşımaz.

Bu istek ve tezlere bir anlam ve tutarlılık kazandırabilmek, «Demokratik Üniversitenin» demokratik bir ülkede gerçekleşebileceğini, demokratik bir ülke yaratabilmek için de üniversitenin demokratlaştırılması hareketini sürdürmek gerektiğini, yani bu iki sorun arasındaki karşılıklı etki - tepki sürecini iyice bilmekle ve elbette eylemleri bu bilginin ışığında yönlendirmek ve hızlandırmakla olur.

Emperyalizmin, sömürü alanı içindeki bir ülkede - kendini yoketmeye yönelik bir güç olacağını bile bile - «demokratik üniversite» kurduracağını sanmak budalalıktır. Ülkenin diğer millî güçlerini yoksayarcasına üniversite gençliğinin tek başına emperyalizmi yenebileceğini düşünmek ise, bir donkişotluk örneğidir.

Öyleyse «Demokratik Üniversite» için mücadele emperyalizmle mücadelenin bir parçasıdır.

Türkiye'nin demokratik ve emperyalizmle bağlarını koparmış bir ülke olabilmesi için «Demokratik Üniversite» isteyeceğiz. «Demokratik Üniversite» nin kurulabilmesi için, bütün anti - emperyalist güçlerle ortaklaşa emperyalizme karşı dövüşeceğiz.

Mücadele için bunları bilmek gerekir, fakat yetmez. Bundan sonra yapılacak iş, emperyalizmin işleyişini öğrenip, savaşın taktiklerini hazırlamaktır.

İşte, bugün başlamakta olan, örgütümüz İTÜÖB'nin ortaya koyduğu «Montaj Sanayii ve Ortak Pazara Hayır» haftası yukarıdaki düşüncelerin en doğru bir uygulamasıdır.

Emperyalizmin en büyük soygun tuzağı Montaj Sanayiidir. «Demokratik Üniversite» isteyen her öğrenci kardeş direniş eylemlerine katılarak hareketi başarıya ulaştırmak, en önemlisi de sloganları aşarak bilgilenmek zorundadır.

Not: Bazı öğretim üyelerimizin - bilimsel çalışmalarını aksatmak pahasına - fakülte kayıtları arasında «Selim Baki» adını araştırdıklarını duymaktayız. Bu bürokratça davranışlardan vazgeçerek yazılanları değerlendirip tartışmaları yararlı olur. Aslında «Selim Bâki» adı, bazı pek saygıdeğer zevatı düşüncelerden çok kişiler üzerinde durmak huyundan kurtarmak amacıyla ortaya atılmıştır.

Dünya döndüğünü Galileo verine Selim Bâki söylemiş olsaydı, dönmekten vazgeçmezdi

Selim BÂKİ

Montaj sanayiini ve Ortak Pazar'ı protesto eden üniversiteli gençler İzmit — İstanbul yolunda...

li örnekler verdiler. Tabii işverenler de durumu kavramışlar. Kendi maskelerinin düşmesini endişeyle karşılamaktadırlar. Bu yüzden aralarından bazıları, bildirilerimizi fabrikalarında dağıtmamağa kalktılar.

● **Son olarak ne diyebilirim kendi kendime?**

— Bu eylemlerle ülkemizin içiçe iki sorunu, montaj sanayii ve Ortak Pazar meseleleri biraz suyüzüne çıkarılmıştır. Ama bu yeterli değildir. Sürekli eylemlerle sürdürülmelidir. Bunu yaparken de, günlük yenilgileri, belli kurumların destek olmayışını çok fazla göz önünde tutmamalıdır. Örneğin Bâbıâli basınının, önce de söylediğimiz gibi, bu konuya yaklaşmaması, bizleri yıldırmamalı, aksine bizi daha çok bilinçlendirmeli, gücümüze güç katmalıdır.

■

Üniversitenin açılışı ve öğrencinin yönetime katılması

«İstanbul Üniversitesi Senatosu 26 Aralık 1968 tarihli kapatma kararına yol açan olaylardan bu yana geçen müddet zarfındaki durumu incelemiş, olaylara katılan öğrenciler hakkında disiplin ve adli yönlerden tahkikata başlamış olduğu bilgi edinilmiş, ayrıca Üniversite çalışmalarını engelliyen durumun ortadan kalkmış olduğu kanısına vararak 3 Ocak 1969 Cuma günü sabahından itibaren üniversitenin açılmasına ve öğrenime başlamasına karar vermiştir.»

Bu karar 2 Ocak 1969 günü toplanan İstanbul Üniversitesi Senatosu tarafından alınmıştır. Bu yüzden bu kararı alan Senato Üyelerinin tümüne birkaç gerçeği bilmeleri gerektiğini hatırlatırız. Alınan kararda öz olarak ortaya koyulan şartlar 27 Aralık 1968 günü varolmuştur. Yani, öğrenciler hakkında kanuni takibat daha olayın ertesi günü başlamıştır. Disiplinle ilgili işlemi ise Senatonun içersindeki öğretim görevlilerinin başlatabilme yetkileri vardır.

Hal böyle olunca, üniversitenin altı günlük bir süre boşu boşuna öğretime kapatılmış olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır. Ve bu sürede üniversitenin kapalı kalmasının sorumluluğu bu kararı alan öğretim üyelerinindir.

Bunun dışında bu kapatma olayı çok tehlikeli bir ortam hazırlaması bakımından da yönetici kadroya sorumluluk yüklemiştir. Bu da kapatma kararı alan yöneticilerin, üniversiteyi polisle çevirmelerinden doğmaktadır. Polisle çatışma, Haziran'dan bu yana olaylar içerisinde etkin olan ve baskı grubu görevini yüklenen devrimci öğrencilerin olumlu çalışmaları sayesinde önlenmiştir. Senato, iktidarın terör kanunlarını meclise getirdiği bir dönemde polisle öğrencileri karşı karşıya getirerek, bilerek yada bilmiyerek, bu kanunların çıkması için gereken huzursuz ortamı doğurucu duruma düşmüştür.

Bu ise, yeni terör kanunlarının bir baskı grubu olan üniversitenin özerlikliğini yok edici ortamı da getirdiğini görmemektir. Ve en hafif deyimiyle bir dar görüşlülüktür.

Bu ortamı doğuran Üniversite Senatosu'nun daha üniversite kapalıyken açıkladığı görüş **«Bu olayların içersinde yer alan öğrencilerin üniversiteden uzaklaştırma maddesiyle disiplin kurullarına sevkedildiği»** dir. Senatonun yetkili kişilerinin açıkladığı bu görüş de, ne yazık ki, bir tahrik niteliği taşımaktadır. Haziran'dan bu yana bir çok olayda, son olaylardan daha sert çatışmalar olduğu halde, hattâ rektör defalarca tartaklandığı halde böylesi ön yargılı kesin suçlamalarda bulunulmamıştır. Bu olay karşısında bu kadar kesin ve sert kararlara gidilmesi iktidarın istekleriyle bilinmeden de olsa çakışması yöneticiler adına olumsuz bir puana sebep olmaktadır.

İstanbul'da olay çıkmaması üzerine komandoların Ankara'da saldırılar düzenlemesi kendi başına bağımsız ele alınmamalıdır. İktidar çevreleri kendilerinden bağımsız gibi gösterilen komandoları polise korutarak ve maddi yardım yaparak boşu boşuna desteklememektedir.

Bu bütünlük içersinde olaylara bakarsak, üniversiteyi yedi gün kapalı tutan ve polise sardıran Üniversite yöneticileri yanlış bir davranışta bulunmuşlardır. Özerk baskı grubu üniversiteyi aldıkları kararlarla iktidara paralel uydu kuruluşlara benzetmişlerdir.

Ortaya çıkan bu yanlıştan dolayıdır ki, üniversitenin açılış haberiyle birlikte son tutumlarıyla çelişen bir kararın **«öğrencinin yönetime katılmasının»** hemen görüşülmesine geçileceğini açıklamak zorunda kalmışlardır. Yalnız, bu konuda görüşlerini saptarken, öğrencilerin yeni direnmelerini istemiyorlarsa, Haziran Olaylarında öğrencilerin ortaya koydukları yönetime katılma görüşlerini bütünüyle ele almak zorundadırlar. Yeni hareketlere yol açmak istemiyen bir yönetici kadro, böyle davranmak ve yeni sürtüşmeler yaratmamak zorundadır.

Buna bağlı olarak öğrencilerin, Haziran Hareketleri sonunda yayınladıkları Genel Reform Tasarısında yönetime katılmayı nasıl ele aldıklarını bir kere daha ortaya koyalım. Öğrenciler, kendilerinin üniversitenin bölünmez bütünü içerisinde yer aldıklarını belirttikten sonra, isteklerini şöyle sıralamaktaydılar.

● **Her fakülte Yönetim Kuruluna, öğrencilerin kendi aralarından seçecekleri iki öğrenci katılmalıdır. Oy hakları olmalıdır.**

● **Üniversite Yönetim Kuruluna da, öğrencilerin kendi aralarından seçecekleri üç kişi katılmalıdır. Oy hakları olmalıdır.**

● **Rektör seçimine Fakülte ve Üniversite Yönetim Kurullarında görevli öğrenci temsilcilerinin de katılması, yönetimde öğrencinin söz hakkı sahibi olması anlamını taşıyacaktır.**

Teşhis ve tedavi

İstanbul Üniversitesi Rektörü Ekrem Şerif Egeli'nin 30 Aralık 1968 gecesi TBMM Bütçe Karma Komisyonu'nda yaptığı konuşmadan:

«Üniversitemize kayıtlı 35 bin öğrenciden 15 bini açtır. 35 bin öğrenciden büyük çoğunluğunun ailesinin aylık ortalama kazançları 500-600 lira arasındadır.

Son yıllarda görülen hareketler, muhit, anlayış ve seksüel sorunlardaki değişikliklerden ileri gelmiştir. Bunları toplumun ve bizim önlememize imkan yoktur.»

Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın 1 Ocak 1969 tarihli «Yeni Yıl» mesajından:

«Ufak bir azınlığın tahrikleri düzen bozucu hale gelmiş, öğretim ve öğrenim gayretlerini aksatmıştır. Türk toplumunun bu türlü davranışları tasvip etmediği açıkça görülmektedir. Birer irfan yuvasından başka bir şey olmayan üniversite, fakülte ve yüksek okulların işgali ve benzeri hareketlerin öğrencilik sıfatı ile bağdaşmasına imkan görülemez. Bu hareketlere kesin suretle son verilmelidir.»

İŞÇİYİ BİLİNÇLENDIRMEK, AMA NASIL

Türkiye İşçi Partisi'ndeki son iç çekişmelerde en çok tartışılan konulardan biri de, emekçi sınıfların nasıl bilinçlendirileceği olmuş, olağanüstü kongre de bilinçli militan kadrolar yetiştirilmesi yolunda karar vermiştir. Emekçi kitlelerin bilinçlendirilmesi yolunda değerli çalışmaları bulunan ünlü sosyalist düşünür Leo Huberman, aşağıdaki yazısında emekçilere hitap etmenin usulünü açıklamaktadır. Monthly Review yayınlarını arkadaşı Paul M. Sweezy ile birlikte kurmuş olan Leo Huberman, 9 Kasım'da Paris'te ölmüş ve arkasında milyonlarca tiraj yapan sayısız eserler bırakmıştır.

LEO HUBERMAN VE PAUL SWEEZY

Leo HUBERMAN **Çeviren İ. TEZEL**

1940 yılına doğru sendikacılara verilen bir saatlik kursta bulunmuştum. Bu işçiler, günlük sekiz saatlik açlışmanın verdiği yorgunluğa rağmen, bir şeyler öğrenmek hevesiyle bu kursa katılmışlardı. Öğretmenin konuyu çok iyi bildiğine de şüphe yoktu. Ancak bunlar dersin başarısızlıkla sonuçlanmasını önleyemedi. Daha ilk derste, birinci saat dolmadan, öğrencilerin bir bölümü uykuya dalmışlardı. Daha sonraki günlerde de derse katılan öğrenci sayısı gittikçe azaldı ve üçüncü derste ancak birinci verstekinin dörtte biri kadar öğrenci bulunuyordu.

Bu olay, çoğunlukla, Birleşik Amerika'daki sendikacı eğitim kurslarında görülen genel bir durumdur. Sendika eğitim yönetmeninin yalvarmalarına rağmen sendika yöneticileri eğitim fonunu artırmağa bir türlü yanaşmazlar. Neticede bir takım lûtuflarla zor belâ eğitim programı hazırlanır. Ne var ki eğitim çalışmaları, genellikle yukarıda belirttiğimiz gibi, fiyasko ile sonuçlanır. Bunun üzerine eğitime para yatırmağa bir türlü yanaşmayan sendika yöneticileri muzaffer bir eda ile konuşuyorlar: **«İşte görüyorsunuz ya, işçiler öğrenmek istemiyorlar.»** Yaptığı eğitim çalışması sonunda hayal kırıklığına uğrayan eğitim yönetmeni de ister istemez sendika yöneticilerinin bu yargısına ortak çıkar.

Oysa bu yargı tamamen yanlıştır. Gerçek şudur: **İşçiler öğrenmeye karşı değildir, kendilerine uygulanan eğitimin şekli hatalıdır.**

Bu sadece sendikalara özgü bir durum da değildir. Aynı şey devrimci grupların eğitimi arasında da olmaktadır. Geri kalmış ülkelerin öğrenmeye hevesli devrimci işçi ve köylülerinin, eğitim sınıflarını çabucak terketmelerinin gerçek nedeni de, gene uyuşuk eğitim metodu ve öğretmenlerdir.

Bu böyle olmamalıdır. İşçiler ve köylüler hangi kültür seviyesinde olurlarsa olsunlar, eğer öğretim metodu iyi ise, derslere devam edecekler ve kendilerine verileni öğreneceklerdir.

İyi eğitim nedir? Sendikadaki öğretmenin kusuru ne idi? Öğretmen on dakika kadar konuştuktan sonra öğrencilerden biri elini kaldırıp bir soru sormuştu. Bu ilginç bir soru idi. Öğretmen, anlattığı konunun işçiyi soru sormağa cesaret edecek kadar etkilenmesine sevineceği ve ilgi göstererek cevap vereceği yerde, sanki bu öğrenci dersin ilerlemesine engel olmuş gibi sinirlenmiş ve **«Bu noktaya da ileride geleceğiz»** diyerek soruyu savuşturmuştu.

Öğretmenin kusuru, öğrencilerle değil, sadece anlattığı konu ile ilgilenmesi idi. O bir öğretmenden çok, bir konferansçı idi. Konferansçı anlattığı konuyu işler, oysa bir öğretmenin öğrenciyi işlemesi ve yetiştirmesi gerekir. Aralarında böylesine büyük bir fark vardır.

Şüphesiz kalabalık sınıflarda öğretmenin bütün öğrencilerle ayrı ayrı ilgilenme olanağı azdır ve bu durumda bizim anladığımız anlamda iyi bir öğretim yapılamaz. Öğretmen böyle hallerde konuyu canlı anlatabildiği oranda başarılı olur. Fakat sözü geçen sendika kursunda sadece 17 öğrenci vardı ve bu büyüklükteki bir sınıfta öğretmenin bütün öğrencileri teker teker tanıması ve her birinin kabiliyetlerini ölçerek iyi bir öğretim yapması mümkündü.

Bu mümkündür, çünkü öğretmen dersi öğrencilerinin tecrübe ve kültür seviyelerine göre ayarlayabilir, soracağı yerinde sorularla bütün öğrencilerin tartışmaya aktif olarak katılmalarını ve dersten yararlanmalarını sağlayabilir. Bu durumda derste anlatılan konu bir amaç olmaktan çok, öğrencilerin yaşadıkları toplumu ve bu toplumda kendi durumlarını düşünüp anlamalarına yardım eden bir araç olmuştur. Böyle bir sınıftan çıkan öğrenciler, bilgi ile doludurlar. Kendi tecrübelerinin konuşulduğu tartışmalara aktif olarak katıldıkları sınıftan öğrenciler, sorunlara araştırıcı olarak yaklaşma metodunu öğrenerek ve olayların ardındaki gerçek güçleri anlayarak çıkarlar.

Sözü edilen sendika kursunda ilk dersin konusu **«Kapitalist Sisteme Giriş»** idi. Yukarıda da belirttiğimiz gibi öğretmen konuyu çok iyi biliyordu. Söze feodalizm ile başladı. Kapitalizme geçişi, Karl Marx'ın sözlerini ve işçi sınıfının nasıl sömürüldüğünü anlattı. Fakat öğretmiyor, sadece anlatıyordu. İşçi sınıfının geçirdiği tecrübeleri anlatıyor, fakat öğrencilerinin bu tecrübelerden çıkarmaları gereken sonucu ve almaları gereken dersi belirtmiyordu.

Aşağıda aynı konunun bir başka işçi kursunda nasıl öğretildiğini bulacaksınız. Şurasını belirtelim ki, ne bu ders verilirken, ne de daha sonraki derslerde hiçbir işçi uyuklamadı. Tartışmaları, hem öğretmen hem de öğrenciler çok ilginç buldular. Öğrenciler derslere hevesle geldiler ve ders bitimi sınavlarında aldıkları notlar, öğretilenleri gerçekten başardıklarını gösteriyordu.

Derslerde ses alma cihazı kullanılmadığı için aşağıda vereceğimiz örnekler hatırda kaldığı gibi yazılmıştır. Bunları yazmaktaki amaç, dersin havasını belirtmek ve sorunlara yaklaşma tekniğini açıklamaktır.

SORU: Nerede çalışıyorsunuz?

Öğrenciler işçisi oldukları şirketlerin adlarını söylerler. (Bu soru ayrıca öğretmenin *öğrencileri ve öğrencilerin* de birbirlerini daha ilk dersten itibaren daha iyi tanımalarını sağlar.)

SORU: Niçin çalışıyorsunuz?

- Yaşayabilmek için çalışmak zorundayız.
- Çalışmazsak eve ekmek götüremeyiz.
- Kirayı kim ödeyecek ki?

SORU: Patron da sizinle beraber çalışıyor mu?

- (Gülüşmeler) Nerede o günler?
- Siz neden bahsediyorsunuz? Hiç çalışır mı?

SORU: Fakat yaşayabilmek için çalışmak gerektiğinde hepiniz birliksiniz. Şimdi bana bazı kimselerin çalışmadan da yaşayabildiklerini söylüyorsunuz. Bu nasıl oluyor?

- İşyerine sahip olduklarından, patronlar çalışmak zorunda değillerdir.
- İşten kazandıkları kârlar onlara kâfi.

SORU: Demek ki toplumda iki grup insan var. Sizlerin bulunduğunuz gruptaki insanlar nasıl yaşayabiliyor?

- Çalışarak...

SORU:... Ya patronların grubundakiler?

- **İşyerine sahip olarak. Kârla...**

(Öğretmen tahtaya yazar)

- İşyerine sahip olarak.

PATRONLAR: İşyeri sahibi olarak, kârla hayatlarını sürdürürler.

SORU: Her zaman çalışacak iş bulabiliyor musunuz?

- Evet...
- Ben bir seferinde beş ay için işten çıkartıldım. Fabrika kapandı.
- Benim çalıştığım fabrika kriz yıllarında bir yıldan fazla kapalı kaldı.

SORU: Mary, çalıştığı tekstil fabrikasının bir yıldan fazla kapalı kaldığını söylüyor. Bu süre içinde insanlar bu fabrikanın yaptığı elbiselere ihtiyaç duymadılar mı? Ve Henry'nin buzdolabı fabrikası beş ay çalışmamış, bu süre içinde insanlar buzdolabı almak istemediler mi?

- Şüphesiz insanlar elbiseye ihtiyaç duydular, fakat paraları olmadığından alamadılar. Bu yüzden patron da fabrikasını kapattı.
- Henry'nin patronu da aynı sebepten fabrikasını kapattı.
- Onun yerinde ben de olsam fabrikayı kapatırdım. Kâr etmezse iflâs eder...

SORU: Dediğinize göre insanlar elbise ve buzdolabı almak istedikleri halde patronlar kâr etmezlerse fabrikalarını kapatıyorlar.

- Evet... Zaten para kazanmak için bu fabrikayı açmıştı.
- Eğer para kazanmazsa fabrikayı kapatır.
- İyi veya fena patron olması farketmez. Para kazanamazsa fabrikayı kapatır.

SORU: Şu halde bu sistemde kâr olduğu sürece üretim var, kâr yoksa üretim de yok.

- Herhalde...
- İnsanların ihtiyaç duydukları şeyleri kendilerinin yaptıkları zamanlar da olmuştur.

SORU: Şimdi bunları neden kendileri yapmıyorlar?

- Paraları yok...
- **Bugün bunların yapılması için ham maddeye, pahalı makinelere ve fabrikalara ihtiyaç vardır.**

Ve öğretmen kara tahtayı göstererek şimdiye kadar konuşulanları özetler:

İŞÇİLER: Çalışarak geçimlerini sağlarlar.

PATRONLAR: İşyeri sahibi olarak kârla hayatlarını sürdürürler.

Daha sonra karatahtaya şunları yazar:

PATRONLAR: fabrikalara, makine ve âletlere, ham maddelere, yani üretim araçlarına sahiptirler.

Patronların üretim araçlarına sahip oldukları üretim siste-

EMEKÇİ KİTLELER NASIL BİLİNÇLENECEK?
— Konferans vererek değil, tartışarak —

mine KAPİTALİZM denir. Bu sistemde amaç ihtiyaç olduğu için değil, kâr etmek için üretim yapmaktır.

SORU: Üretim araçlarına sahip olanlar, patronlar, kapitalistlerdir. İki gruptan hangisi, işçiler mi, kapitalistler mi daha güçlüdürler? Niçin?

● Kapitalistler daha güçlüdür, çünkü daha çok paraları vardır.

● Kapitalistler daha güçlüdürler. Eğer size iş vermezlerse yaşayamazsınız.

● Kapitalistler daha güçlüdür. Eğer biz çalışmazsak aç kalırız. Onlar ise paraları olduğundan çalışmak zorunda değildirler.

SORU: Kapitalistlere bu gücü ne verir?

● Üretim araçlarına sahip olmak...

Ve öğretmen konuşmasına devam eder:

«— Bu iki grupta hangisi devletin yönetimi üzerinde daha etkilidir? Bu soruya çok eskiden yazılmış bir kitaptan okuyacağım şu satırlarla cevap vereyim:

— Durum gerçekte şudur. Az sayıda bir grup adam bu ülkenin ham madde kaynaklarını kontrol etmektedirler; gene az sayıda bir grup adam bütün enerji üretimini, demir yollarını ve kendi aralarında yaptıkları anlaşmalarla bütün fiyatları ve büyük kredi kaynaklarını kontrol etmektedirler. Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti'nin patronları Amerikan kapitalistleri ve imalatçılarıdır.

Bu satırları yazan kimse bütün *bunları bilecek mevkideydi.* Bu satırları yazdığı zaman Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı idi ve adı Woodrow Wilson'du.

Gelecek dersimizde işçi sınıfı'nın kapitalist sınıfın gücünden korunmak için neler yapabileceğini tartışacağız.»

Bu dersten öğrendiğimize göre tartışma şu yada bu soruna dokunan ve her tarafa sürüklenebilen amaçsız bir konuşma olmamalıdır. İyi bir öğretmen dersinin konusunu, en az bir konferansçısının konusunu bildiği kadar iyi bilmeli, keza elindeki araçları aynı ustalıkla kullanmalıdır. **Buna ek olarak, dersi öğrencilerinin tecrübelerini konuşturacakları** şekilde yürütmeğe önem vermediyorsun?», **«Hayır, ben aynı fikirde değilim,» «O halde senin fikrin nedir?»** gibi...

Bu usulde öğretmen öğrencilerine sıra ile soru sormamalıdır. *İlk soru öğrenci* A'ya, ikincisi B'ye, üçüncü soru C'ye sorulmalıdır. Bir ders planı yapmalıdır. Bu plan, öğretmenin ona sıkı sıkıya bağlı olarak öğrencilerin cevaplarında ilginç ve faydalı bulduğu noktaları daha etraflıca işlemesine engel olmak için değil, dersin konusunun dağıtılmasına ve amaçtan uzaklaşılmasına engel olmak içindir. Dersin başlangıcı, ortası ve sonucu olmalıdır. Ve öğretmen derse başlamadan önce önemle belirteceği noktaları ayırmalı ve ders sırasında bunların üzerinde ısrarla durmalıdır.

Hatırlanması gereken diğer önemli birnokta da, dersin öğretmenle bir öğrenci arasında karşılıklı konuşma halini almasına ve *böylece diğer öğrencilerin* derse olan ilgi ve katkılarının azalmasına engel olmaktır. Bütün öğrenciler öğretmenin sorularını ve öğrencilerin cevaplarını aynı dikkatle dinlemelidirler. Tartışmaya öğrencilerin katılmasını kolaylaştıran teknikler vardır. Örneğin, **«Philip, sen John'un fikrine ne** rulduğu takdirde öğrenci Z'nin soruları dinlemesi için sebep azalır. Çünkü soru sırası kendisine gelinceye kadar bir hayli zaman vardır.

Öğrencilere sıra ile soru sorulmamasını gerektiren daha önemli bir neden de şudur: İyi bir öğretmen dersin konusundan çok, öğrencilerin bu konuda yetişmeleriyle ilgilenir. Onların düşünmesini öğrenmelerini ister. Eğer öğretmen uyanık ve işini iyi bilen bir kimse ise, öğrencilerin tartışmalara katılmalarını sağlayarak onların kabiliyetlerini ölçecektir. Kabiliyetlerine göre onlara sorular yöneltecektir. Kolay sorular daha az kabiliyetli öğrencilere sorulmalı ve onların kendilerine güvenleri artırılmalıdır. Daha zor sorular da, daha kabiliyetli öğrencilere sorularak onların hem kabiliyetlerini daha geliştirmeleri sağlanmalı, hem de derse olan ilgilerinin azalmasına engel olunmalıdır.

İyi bir öğretmen karatahta kullanmadan ders yapmaz. Ve tahtaya yazdığı temel bilgileri öğrencilerinin not etmelerini ister. Öğrenciler ilginç buldukları başka bilgileri de not etmelidirler.

Tahtanın ve not defterlerinin kullanılması için çok önemli bir sebep vardır: Bazı kimseler işiterek, bazıları görerek ve bazıları da adalelerini kullanarak daha iyi öğrenirler. Fakat hemen herkes bu üç gücün üçüncü de kullanırsa daha kolay öğrenebilir.

Ayrıca, içinde dersin önemli konuları not edilmiş olan bir not defteri, öğrencinin bu dersi tekrar gözden geçirmesine *yardımcı olacağı gibi, bu dersin* gereğinde daha başka öğrencilere de öğretilmesinde yeni öğretmenin başvuracağı değerli bir kaynak olacaktır. Ve bugün işçilerin, devrimcilerin ve az gelişmiş ülkelerin köylülerinin yetiştirilmesi için çok sayıda öğretmene ve kursa gerek vardır.

Sağcı basın komandocu zorbaları kışkırtıyor

Geçen hafta Ankara'da «komando» adı altında harekete geçen zorbaların kimler tarafından kışkırtıldığı ve kimler hesabına çalıştıkları, olaydan bir kaç gün sonra sağcı basının yaptığı yayınlarla meydana çıkmıştır.

Savunulacak hiçbir yanı olmayan bu zorbalık hareketine sağcı basın derhal sahip çıkmış, meselâ Bâbıâlide Sabah Gazetesi «Gençler haklıdır» başlığı altında aynen şunları yazmıştır:

«Ankara Yüksek Öğretmen Okulu, Fen Fakültesi ve Siyasal Bilgiler Yurdu'nda birbirine eklenen seri hadiseler, aslında haklı bir infialin neticesidir. Milliyetine, dinine, tarihine ve millî değerlerine sarsılmaz bir azim ve inançla bağlı bulunan Türk gençleri, «Sosyalist Türkiye» yaveleriyle iyice raydan çıkan sapıklıklara kesin ihtarı çekmişlerdir. Üstelik, salon sosyalistlerini kedi görmüş fareler misali deliklerine kaçmaya icbar eden hareket, yine bizzat onların tahrikinden doğmuştur.

O baştanbaşa küf ve küfür kokan gazetelerinizde milliyetçi gençlerin bir siyasi partiye mensup olduklarını, komando eğitimi gördüklerini, binaenaleyh Siyasi Partiler Kanunu'ndaki yasaklayıcı hükümlerin ihlal edildiğini ileri sürerek savcılardan medet diliyorsunuz. Gençler bir siyasi partiye (ki bu parti CKMP'dir) mensup olabilirler, fikri gelişmeleri için eğitim görmüş olabilirler. Fakat ne bu eğitim, ne de azgın sola karşı yapılan mukabele-i bilmisil, o partinin hükmi şahsiyetini ilzam etmez.

Gençler dâvalarında haklıdırlar ve bu haklı davalarını memleket sathında muzaffer kılmak için mücadeleyi bırakmayacaklardır. Milliyetçi Türk gençliği, artık müdafaa pozisyonunu bozmuştur.

Taarruz durumundadır!

Ve gayet yakından tanıdığı düşman cephelerini, mikrop yuvalarını mutlaka imha edecektir.

Bunu böyle biliniz.»

Bugün Gazetesi'nde Mehmet Şevket Eygi de «İslam Komandoları» başlığı altında yazdığı yazıda şu kışkırtmada bulunmaktadır:

«Şimdi kalkmışlar, CKMP'li gençlerin komünistleri dövmesine yakınıyorlar.

Boşuna bu çırpınışlar. Hem haberleri olsun ki, karşılarında sadece CKMP'li komandolar yok. Hiçbir partiye, hiçbir dünyevi ve siyasi ideolojiye bağlı olmayan yüzbinlerce, milyonlarca genç müslüman komando da var.»

Diğer sayfalarımızda da açıkladığımız gibi, fanatik gruplar tarafından kışkırtılan bu «komando» namındaki zorbalık grupları aslında Türkiye'de bir terör havası yaratmak için iktidar tarafından kullanılmaktadır.

Polisilk öğrenin biraz

Herif yağlı keklik avlar gibi:

— Tak, tak, tak, tak!

Önüne çıkanı yere seriverm iş!

Olur şey değil! Ama olmuş işte.

Bu derece avanakça, bu derece lâubali, böyle salapâti polislik mi olur a efendim?

Neden hepiniz hayduduna karşısına sebilhâne bardağı gibi dizilmiş, durmuşsunuz?

Neden, bir tâneniz bile herifin arkasında yer alıp kıçına bir tabanca namlusu dayamamış?

Bir polis merkezi, bir kalem odası değildir... Karakol derler ona.

Karakol! Anladınız mı? Karakol!

Nezâketin karakolda yeri yoktur!

NİZAMETTİN NAZİF
(Y. İstanbul - 31.12.1968)

İPTAL DAVASI

Yeni yılı tebrik etmeyin. Bizim yeni yılımız 1 Muharrem'de başlar.

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(1.1.1969)

■

Papa, patrik, hahambaşı, bu mevzuda İslâmın itfâ makamına uyarak şu müşterek bildiriyi imzalamalıdır:

— Yılbaşı geceleri, insanlığın, toplu halde Allah'a isyan günü olmuştur! İnsanlığı bu menhus günü iptal edici milletlerarası anlaşmaya davet ediyoruz.

NECİP FAZIL KISAKÜREK
(1.1.1969)

15 yılda ancak tamamlanan Marmara otelinin açılışında

Başbakan "Artık dondurma sıkıntısı çekmeyeceğiz" dedi

Türkiye'ye misafir gelen yabancı erkân Marmara Otelinde ağırlanacak

ANKARA (HA) -

Yazıklar..

(Günaydın, 3.1.1969)

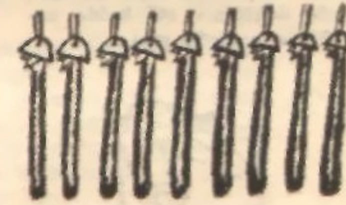
Türkiye'de Amerikan Polisleri

Geçen hafta Türkiye'de vuku bulan bir diğer zorbalık olayının ardından da yeni bazı gerçekler meydana çıkmıştır. Yeni Gazete «YORUM» sütununda Amerikalı gangsterlerin Türk polislerini öldürmeleri olayını ele alarak, Amerikan polislerinin Türkiye'de nasıl serbestçe faaliyet gösterdiklerini açıklamakta ve şöyle demektedir:

«Tipik bir kriminal olduğu fotoğraflarından dahi teşhis edilebilecek bir kimse olan Ralph Gary Bouldin'in öldürülmesi, bir dosyanın kapatılmasına değil, birçok dosyaların açılmasına sebep oldu.

Mr. Bouldin olayı göstermiştir ki, polisimiz iyi yetişmiş bir tek gangsterle dahi mücadeleden acizdir. Nitekim olay yerine getirilen 700 kadar polis'in yapabildiği şaşkın bir kalabalığınkinden farklı olmamıştır. Tedbirsizce hareket eden bir kıymetli emniyet amiri bu arada şehit düşmüş ve neticede, Türk polisi (bir günlük gazetenin yazdığına göre) «Amerikalı detektifler Richard Selwyne ile Mr. Casey adında iki detektifi» yardıma çağırmışlardır. Gazete, bu zevatın «Türkiye'de görevli» olduklarını da bildirmekte, olay günü çekilmiş fotoğraflarını yayınlamakta ve detektif Selwyn'in «Gangster'e teslim olmasını söylediğini, sonra da tabancayı ateşleyip gangsteri yere düşürdüğünü» bildirmektedir.

Bu satırları kaleme almadan önce, İçişleri Bakanı Dr. Faruk Sükan'la bir arkadaşımız görüştü. Sükan, «Türkiye'de Amerika'lı detektif var mıdır?

Bu olay sırasında yardıma çağrılmışlar mıdır?» şeklindeki sorulara «Hayır» cevabını verdi. Ancak Faruk Sükan'ın ve Türkiye'deki Amerikan resmi makamlarının inkârlarına rağmen, Türkiye'de bazı Amerika'lıların «Detektif» sıfatı yahut da «Detektif» görevi içinde çalıştıkları şüphesizdir. Nitekim Amerika'lı bayan teğmen Brenda Lee'nin Düzce yakınlarında öldürülmesi olayı üzerine de bazı Amerika'lıların «Detektif» sıfatıyla tahkikat yaptıkları gazetelerde yayınlanmış fakat tekzip edilmemişti. Keza, İstanbul'daki Amerikan Konsoloshanesi ve kütüphanesinde bomba patlaması olayları da bu yabancı detektiflerin Türk polisinden ayrı olarak tahkikat yaptıklarını ortaya koymuştu.

Demek ki, bilmemiz gereken birinci nokta şudur:

Türkiye'de, Türk kanunlarına aykırı olarak, zabıta fonksiyonu ifa eden yabancılar vardır. Yahut da bazı yabancılar, Türk kanunlarının açık yasaklarına rağmen, kendilerine «Detektif» süsü vermektedirler. Her iki halde de, ortada Türk emniyet makamlarının el koyması gereken bir durum var demektir.

Öğrenmemiz gereken ikinci nokta da şudur:

Türk emniyet makamları bu kimselerin varlığından haberdardır ve yayınlanan fotoğrafların da ispat ettiği gibi, onları yardıma çağırmaktadır. Hatta gazetenin iddiasına göre, Gary Buoldin'i, Türk polisinin değil, Mr. Selwyne'in kurşunları öldürmüştür. Eğer bu iddia da gerçeği ifade ediyorsa, ortada çok vahim bir mes'ele daha vardır. Zira Mr. Bouldin bu durumda, «Vur» emri alan görevliler tarafından değil, Türk kanunlarına göre zabıtaya mensup sayılmıyan bir kimse tarafından öldürülmüştür. Aynı polisin gözleri önünde, bir cinayet işlenmiştir.

Türkiye, — Daha önce yazdığımız gibi — Hamido adında bir şakinin, «Türk jandarmasının haysiyetini kurtarmak için eşkiya ile ben mücadele edeceğim. Bu yüzden dağa çıktım» diye demeç verebildiği bir memlekettir. Dağdaki eşkiyaya karşı jandarmamızın haysiyetini Hamido'nun kurtarmasını biz henüz hazmedememiştik. Şimdi İstanbul'daki polisimizin haysiyetini kurtarmak görevi de Amerikalı Mr. Selwyne'e havale edilmiş görünüyor.

Bunu nasıl hazmedeceğiz?»

Muhalifler çatlasın!

Muhalefet ne söylemişse hepsi hava... Bütçe yürümekte, kalkınma devam etmektedir. Bu yıl üstelik emekliler için nice yıllardır süregelen bir haksızlık ortadan kalktı. Eski yeni, asker sivil farkı kalmadı.

Biz kendimize göre çıkmazdayız. Frenge, hem de alacaklı frenge göre çıkardayız. Bu yıl gene yüz milyonlarca dolar kredi alabiliyoruz. Alacaklılarımız bütçe açığını kapamak için başvurduğumuz tedbirlerden hoşnut. Kalkınma tempomuz yerinde.

FALİH RIFKI ATAY
(Dünya - 4.1.1968)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACI, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdürü: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sok. Tan Apt. 10/12 - İSTANBUL ● Tel.: 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL. Ankara Temsilciliği: Tel.: 13 40 20 ● Dizgi: YÖNET MATBAASI. ● Baskı: VATAN

● Taşra Dağıtımı: HÜRRİYET DAĞITIM A. Ş. — Cağaloğlu - İstanbul. Tel.: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 - İSTANBUL. Tel.: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira. Altı Aylık 22 Lira. Üç Aylık 11 Lira ● İlan: Santimi 25 Lira; Yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun 5 santimlik kutu yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilir. ● Gönderilen yazılar yayınlansın yayınlanmasın iade edilmez.